

Posouzení stavu, přípravy a výcviku jednotek požární ochrany ve Zlínském kraji

Bc. Radim Chmela

Diplomová práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Bc. Radim Chmela
Osobní číslo:	L19638
Studijní program:	N1032A020002 Bezpečnost společnosti
Studijní obor:	Ochrana obyvatelstva
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Posouzení stavu, přípravy a výcviku jednotek požární ochrany ve vybraném kraji (obci s rozšířenou působností)

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte z dostupných zdrojů teoretickou část diplomové práce.
2. Charakterizujte jednotky sboru dobrovolných hasičů ve Zlínském kraji, jejich přípravu a výcvik.
3. Vyhodnoťte stávající stav výcviku jednotek sboru dobrovolných hasičů kategorie JPO II.
4. Navrhněte přípravu a výcvik jednotek sboru dobrovolných hasičů kategorie JPO II.

Forma zpracování diplomové práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. *Bojový řád jednotek požární ochrany*, 2017. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-197-2.
2. *Normy znalostí – Hasičský záchranný sbor České republiky*. Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2020 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/normy-znalosti.aspx>
3. *National Fire Chiefs Council (NFCC)*. National Fire Chiefs Council (NFCC) [online]. Dostupné z: <https://www.nationalfirechiefs.org.uk/>

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Mgr. Petr Kroupa, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2020**

Termín odevzdání diplomové práce: **14. května 2021**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2020

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 7.5.2021

Jméno a příjmení studenta: Bc. Radim Chmela

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Jednotky požární ochrany jsou nedílnou součástí Integrovaného záchranného systému České republiky a představují významnou podporu pro profesionální jednotky Hasičského záchranného systému České republiky. Následující text se zaměřuje na jednotky požární ochrany kategorie II, tedy jednotky, které dokáží zastoupit profesionální jednotky, tedy JPO I, do jejich příjezdu, popřípadě jsou schopny zasahovat samostatně. Teoretická část popisuje historii dobrovolných sborů a jejich současnost a porovnává se systémem na Slovensku anebo Velké Británii. Dále se zaměřuje na předpisy, ať už legislativní nebo vydané generálním ředitelstvím HZS ČR. Praktická část specifikuje JPO II Zlínského kraje dle jednotlivých územních odborů s uvedením výjezdových statistik, dále jsou popsány výcvikové možnosti ve Zlínském kraji. Praktická část také zahrnuje dotazník sestavený pro JPO II a ten je doplněn SWOT analýzou.

Klíčová slova: jednotka požární ochrany, kategorie jednotek požární ochrany, výcvik, dotazník, SWOT analýza,

ABSTRACT

Fire protection units are an integral part of the Integrated Rescue System of the Czech Republic and represent significant support for professional units of the Fire Rescue Service of the Czech Republic. The following text focuses on fire protection units of category II, i.e. units that are able to substitute professional units, i.e. units of category I, until they arrive or they are able to act independently. The theoretical part describes the history of voluntary fire units as well as their present and compares the system in Slovakia or Great Britain. It also focuses on regulations, whether legislative or issued by the General Director of the Fire Rescue Service of the Czech Republic. The practical part specifies units of category II of the Zlín Region according to territorial departments including intervention statistics, training possibilities in the Zlín Region are described, too. The practical part also includes a questionnaire compiled for units of category II, which is supported by a SWOT analysis.

Keywords: fire protection unit, category of fire protection unit, training, questionnaire, SWOT analysis

Rád bych na tomto místě poděkoval svému vedoucímu diplomové práce panu JUDr. Mgr. Petrovi Kroupovi, Ph.D. za jeho cenné připomínky a rady.

Dále poděkování patří mým nadřízeným a kolegům za připomínky, informace a také všem velitelům JPO II Zlínského kraje, kteří byli ochotni vyplnit dotazník.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY	12
1.1 STRUKTURA HZS ČR A JEHO VÝVOJ	12
1.1.1 Organizační struktura HZS ČR	14
1.1.2 Jednotky sborů dobrovolných hasičů a jejich zařazení v rámci HZS ČR	16
1.2 SROVNÁNÍ HZS ČR A JINÉ STÁTY	20
1.2.1 Slovenská republika	20
1.2.2 Velká Británie	24
2 PRÁVNÍ PŘEDPISY A PŘEDPISY GŘ HZS ČR PRO VÝCVIK JSDH	26
2.1 ZÁKON ČESKÉ NÁRODNÍ RADY O POŽÁRNÍ OCHRANĚ Č. 133/1985 SB.	27
2.1.1 Část čtvrtá – Jednotky požární ochrany	28
2.2 VYHLÁŠKA MINISTERSTVA VNITRA Č. 247/2001 SB. O ORGANIZACI A ČINNOSTI JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY	31
2.2.1 § 18 - § 20 – Podmínky akceschopnosti jednotek.....	31
2.2.2 § 32 - § 40 – Odborná způsobilost a odborná příprava	32
2.3 PŘEDPISY GŘ HZS ČR.....	33
2.3.1 Bojový řád jednotek požární ochrany	33
2.3.2 Pokyn GŘ č. 3/2014 k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků	34
2.3.3 Pokyn GŘ č. 60/2019, Cvičební řád jednotek požární ochrany	35
2.3.4 Pokyn GŘ č. 25/2009, Řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků	36
ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI	37

II PRAKTICKÁ ČÁST	38
3.1 JPO V RÁMCI ZLÍNSKÉHO KRAJE	40
3.1.1 Jednotky PO kategorie II ve Zlínském kraji	41
3.2 VÝCVIK JEDNOTEK PO KATEGORIE II ZLÍNSKÉHO KRAJE	45
3.2.1 Protiplýnový polygon Valašské Klobouky	47
3.2.2 Výcvikový polygon Zlín	48
3.2.3 Výcviková činnost JPO v roce 2020 a 2021	49
4 ANALÝZA STAVU, PŘÍPRAVY A VÝCVIKU JPO II	50
4.1 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	50
4.1.1 Odpovědi JPO II v rámci dotazníku.....	50
4.1.2 Shrnutí vyhodnocení dotazníků.....	60
4.2 SWOT ANALÝZA	62
4.2.1 Silné stránky (Strengths – S).....	62
4.2.2 Slabé stránky (Weaknesses – W)	63
4.2.3 Příležitosti (Opportunities – O).....	65
4.2.4 Hrozby (Threats – T).....	67
ZÁVĚR	69
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	71
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	77
SEZNAM OBRÁZKŮ	78
SEZNAM TABULEK.....	79
SEZNAM GRAFŮ	80
SEZNAM PŘÍLOH.....	81

ÚVOD

Historie sborů dobrovolných hasičů sahá již do dob Rakouska-Uherska. Postupem času se tyto jednotky stávaly placenými spolky až v průběhu 50. a 60. let 20. století došlo ke vzniku profesionálních jednotek, tedy předchůdci současného Hasičského záchranného sboru České republiky. Přesto se nadále rozvíjely sbory dobrovolných hasičů, kteří čítají desetitisíce členů.

Jednotky sborů dobrovolných hasičů se staly nepostradatelnými pomocníky Hasičského záchranného sboru. Přičemž postupně došlo k jejich rozčlenění na základě místní a územní působnosti do několika kategorií. Jednotky Hasičského záchranného sboru ČR jsou na vrcholu pomyslné pyramidy a jsou označovány jako jednotky požární ochrany kategorie I, následují jednotky obcí až po kategorii III, z pohledu územní působnosti jsou nejvýše HZS podniků tedy JPO IV a po JSDH obcí, tedy JPO VI.

Tato práce je zaměřena na jednotky požární kategorie II ve Zlínském kraji. V případě JPO II se jedná o jednotky, které jsou nezbytnou podporou pro profesionální sbory především v odlehlých katastrách od stanic jednotek HZS ČR. Tyto JPO II zasahují buď společně s JPO I anebo vyjíždějí k zásahům i samostatně. Statistiky samostatných výjezdů včetně charakteristik jednotlivých JPO II dle územní příslušnosti jsou uvedeny v praktické části této práce. Informace o členění dle územních odborů doplňují informace o výcvicích, kurzech a školeních pro JPO II včetně stručného popisu výcvikových zařízení umístěných ve Zlínském kraji.

Cílem této práce je popsat, jaká je připravenost a akceschopnost JPO II, stejně jako jejich přístup k povinným školením, výcvikům a kurzům.

CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY

Diplomová práce na téma „Posouzení stavu, přípravy a výcviku jednotek požární ochrany ve Zlínském kraji“ se zaměřuje na jednotky požární ochrany kategorie II, které jsou významnou podporou profesionálních jednotek a jsou schopny profesionální jednotky zastoupit. Hlavním cílem této práce tedy vyhodnocení přístupu JPO II k výcvikům a jejich připravenost.

Dílními cíli je:

- popsat systém fungování jednotek sboru dobrovolných hasičů v rámci ČR, jejich členění na základě platných legislativních předpisů a předpisů vydávaných HZS ČR včetně porovnání s jinými evropskými státy,
- popsat JPO II Zlínského kraje, ať už z pohledu připravenosti, přístupu k výcviku, zájmu o školení a kurzy,
- identifikace případných rizik souvisejících s činností JPO II.

Pro zpracování zadaného tématu bylo využito informací z dostupných zdrojů souvisejících s problematikou jednotek požární ochrany v systému ČR, ale i pro porovnání systému na Slovensku a ve Velké Británii. Kromě informací z předpisů a internetových zdrojů, byly využity i zkušenosti autora působícího na pozici profesionálního hasiče od roku 2006, přičemž ve výjezdové jednotce strávil 13 let. Zkušenosti, které během této doby získal, pocházejí od zásahů a společných výcviků s JSDH.

K popisu JPO II ve Zlínském kraji bylo použito dotazníkového šetření, kdy se podařilo získat odpovědi od všech 25 jednotek. Tento dotazník doplňuje SWOT analýza, která identifikuje silné a slabé stránky JPO II a případné příležitosti a hrozby, které z činnosti JPO II mohou vzejít.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY

Hasičský záchranný sbor České republiky (dále „HZS ČR“) se řadí v rámci integrovaného záchranného systému jako bezpečnostní sbor České republiky. Základním úkolem HZS ČR, resp. jeho příslušníků je:

- ochrana životů a zdraví obyvatel České republiky,
- ochrana životního prostředí, zvířat a majetku

jak před požárem, tak i před ostatními mimořádnými událostmi a krizovými situacemi, kterými mohou být různé živelné pohromy.

Vznik HZS ČR je datován na 1. 1. 1995, a to přeměnou ze Sboru požární ochrany ale také vstoupením v platnost zákona č. 203/1994 Sb., kterým se měnil a doplňoval zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění zákona České národní rady č. 425/1990 Sb. a zákona č. 40/1994 Sb. Poslední reorganizace struktury HZS ČR, která je platná do současnosti, proběhla k 1. 1. 2001 na základě zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky. Podoba, v jaké byla stanovena struktura k 1. 1. 2001, pokračuje dodnes. Zákon č. 238/2000 Sb. byl v následujících letech nahrazen zákonem č. 320/2015 Sb., který popisuje činnosti HZS ČR.

1.1 Struktura HZS ČR a jeho vývoj

Vznik první placené jednotky v českých zemích se datuje již během Rakouska Uherska. V Praze vznikla v roce 1821 tzv. požární záloha, která se stávala z řemeslníků, kteří v rámci své práce pracovali s ohněm. V roce 1853 rozhodla městská rada o vzniku jednotky v počtu 30 mužů, kteří byli speciálně vycvičeni pro hasičské práce. O rok později se počet příslušníků rozrostl na 68 mužů a byli rozděleni do 2 stanic. Tato jednotka je považována za základ prvního placeného hasičského sboru v Česku. V roce 1881 zasahovala při požáru Národního divadla. (Sbor dobrovolných hasičů Praha 1, 2021)

Další první profesionální jednotky působily během první republiky, a to jako veřejné, resp. komunální požární jednotky v některých velkých městech. V ostatních městech a obcích si starostové obcí zřizovali dobrovolné hasičské záchranné sbory, občas byly tyto dobrovolné jednotky posíleny ze strany města, obce v podobě městského zaměstnance, který v dobrovolné jednotce působil jako např. strojník nebo velitel.

V průběhu 2. světové války nedošlo k výrazným změnám a dá se říct, že se pokračovalo v modelu hodně podobném tomu prvorepublikovému. Významnou změnu přinesla 50. léta 20. století, kdy po 2. světové válce, kdy požární ochrana byla zařazena do působnosti Ministerstva vnitra. V obcích s počtem obyvatel nad 50 000 musely „hasičstvo“ zřizovat obce případně pokud v obci s nižším počtem obyvatel, než který byl stanoven zákonem, o jejich vzniku rozhodl krajský národní výbor. Velitel veřejné, popřípadě závodní jednotky během zásahu vystupoval jménem příslušného národního výboru. Významnou změnu přinesl rok 1953, kdy byl schválen zákon o státním požárním dozoru a požární ochraně. Veřejné ale i závodní jednotky tak byly budovány na principu vojenské organizované složky.

Ovšem rok 1958 přinesl opět významné změny v rámci sboru. V tomto roce byl přijat nový zákon o požární ochraně, který znamenal v této oblasti decentralizaci budovaného systému požární ochrany, což vedlo k úpadku doposud budovaného systému a k jeho rozpadu. Požární ochrana opět spadala do působnosti národních výborů, kde chyběla dostatečná odbornost pro řízení takové složky, a tak byly funkce v rámci požární ochrany převedeny na dobrovolné jednotky.

Naštěstí 60. léta 20. století přinesla pozitivní obrat, který souvisel s novou legislativou v rámci požární ochrany. Významnými milníky tohoto období je např. rok 1967, kdy byla založena ve Frýdku Místku Škola požární ochrany ministerstva vnitra, která byla od roku 2002 rozšířena o Vyšší odbornou školu požární ochrany MV ve Frýdku-Místku. Kromě této školy poskytovalo vzdělání v oblasti požární ochrany Vysoká škola báňská a dále bylo možné získat vzdělání v této oblasti v rámci Vysoké inženýrské požárně technické školy Ministerstva vnitra SSSR v Moskvě. Dalším milníkem byl rok 1969. V tomto roce požární ochrana spadala do působnosti národní rady. Tento krok tedy vedl ke vzniku Hlavní správy požární ochrany MV ČSR a MV SSR.

Následující 70. léta přinesla další zvraty, které již začaly činnost profesionálních jednotek přibližovat činnostem, které provádějí v současnosti. Tím je myšleno, že kromě výjezdů k požárům se jejich služby rozšířili do technického směru a zaměřeni se na mimořádné události v rámci, kterých prováděli záchranné a likvidační práce. Tato organizační změna v podobě rozšíření zaměření dospěla k novému zákonu v roce 1985 o požární ochraně. Tento zákon provází HZS ČR i v současné době samozřejmě po úpravách několika novel. Je v něm např. specifikována povinnost právnických ale i fyzických osob v oboru požární ochrany a určuje, jaké mají kompetence při dozoru nad dodržováním těchto pravidel.

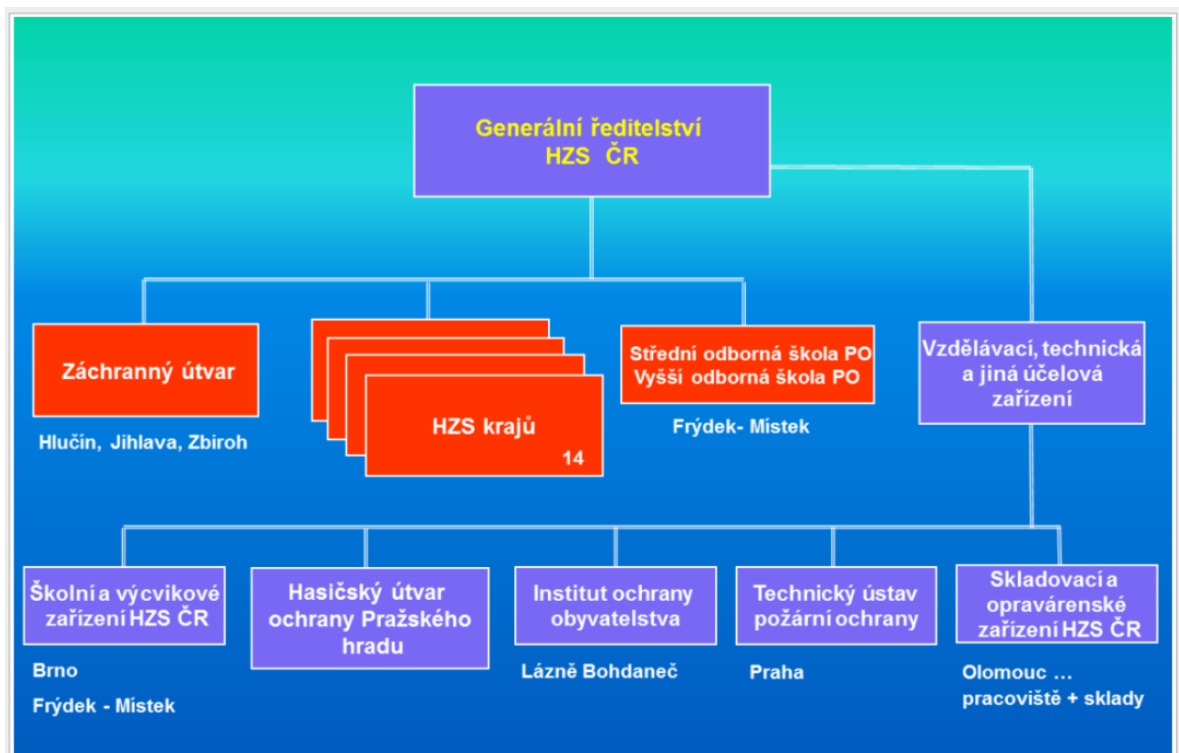
Současný název HZS ČR získal od 1. 1. 1995. V následujících letech postupně docházelo k rozšiřování jejich činnosti, které jsou následující:

- problematika krizového řízení,
- civilní nouzové plánování,
- ochrana obyvatelstva a integrovaného záchranného systému.

Poslední významnou změnu přinesl rok 2001, kdy 1. 1. 2001 začala platit nová právní úprava v rámci, které kromě působnosti, postavení a organizace HZS ČR. Dalšími změnami bylo spojení Hlavního úřadu civilní ochrany a ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, čímž se dostala civilní ochrana pod hasiče jako je tomu v evropských státech. Jedná se např. o teroristické hrozby, průmyslové havárie anebo živelné katastrofy. HZS ČR vystupuje jako hlavní koordinátor integrovaného záchranného systému ČR (dále IZS). (Hasičský záchranný sbor České republiky, 2021)

1.1.1 Organizační struktura HZS ČR

HZS ČR v má v současné době platnou strukturu v následující podobě:

Obrázek 1 Organizační struktura HZS ČR (GŘ HZS ČR, 2021)

V čele organizace stojí generální ředitel, který je jmenován Ministrem vnitra. Období pro výkon funkce je stanoven na 5 let a tatáž osoba může být jmenována maximálně dvakrát po sobě dle §1 odst. 2 Zákona č.361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Pozice generálního ředitele vznikla s novým zákonem v roce 2001, do té doby stál v čele vrchní požární rada.

V další linii je 14 krajských ředitelství HZS ČR. S výjimkou HZS hlavního města Prahy, jsou v rámci jednotlivých krajů územní odbory, které jsou členěny podle okresů. Dále je na stejné úrovni Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku Místku. Od 1. 1. 2009 vznikl Záchranný útvar HZS ČR na základě zákona č. 260/2008, který změnil zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky. Tento útvar vznikl přeměnou útvaru civilní obrany, který do roku 2008 spadal pod Armádu ČR. Tento záchranný útvar prošel mnoha reorganizacemi, vznikl v roce 2000 jako záchranný prapor pod 75. záchrannou a výcvikovou základnu Olomouc, která vznikla v roce 1991. Poté v roce 2004 vytvořil základ pro 157. záchranný prapor, který byl následně podřízen velitelství 15. ženijní záchranné brigády v Bechyni. V roce 2007 vydala Vláda ČR usnesení, na základě kterého se schválila transformace Ministerstva obrany ČR a rozhodlo se o převedení 157. záchranného praporu do gesce Ministerstva vnitra ČR, potažmo HZS ČR. Záchranný útvar v Hlučíně má v současnosti 2 dislokovaná pracoviště, od roku 2010 Záchranná rota dislokovaná ve Zbirohu a v roce vznikla Záchranná rota dislokovaná v Jihlavě. Kromě toho, že je tato jednotka předurčena pro řešení mimořádných událostí velkého rozsahu, živelných pohrom, přírodních kalamit, rozsáhlých požárů a technických zásahů s nutností využití speciální techniky, záchranný útvar také zajišťuje výcvik v rámci specializačních kurzů, výuku a výcvik k získání řidičského oprávnění a zdokonalování odborné způsobilosti řidičů pro příslušníky HZS ČR.

Obrázek 2 Záchranný útvar HZS ČR Hlučín (HZS ČR, 2021)

Vzdělávací, technická a jiná účelová zařízení jsou další organizační složkou HZS ČR. Těmito zařízeními se má na mysli:

- Školní a výcvikové zařízení HZS ČR v Brně, ve Frýdku Místku,
- Hasičský útvar ochran Pražského hradu,
- Institut ochrany obyvatelstva v Lázních Bohdaneč,
- Technický ústav požární ochrany v Praze,
- Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR v Olomouci a další pracoviště a sklady v rámci celé republiky.

1.1.2 Jednotky sborů dobrovolných hasičů a jejich zařazení v rámci HZS ČR

Vznik prvních sborů dobrovolných hasičů na území Česka se datuje již v roce 1854, o 20 let později byl jejich počet přes 100. Má se za to, že prvním sborem dobrovolných hasičů tehdejšího Rakouska Uherska byl v obci Zákupy již v roce 1850.

Dá se tedy říct, že dobrovolné jednotky se staly základem pro vznik profesionálních jednotek. JSDH představují podporu profesionálním placeným jednotkám a podnikovým sborům po celém světě. V České republice jsou JSDH součástí IZS. Jejich činnost je upravena Vyhláškou Ministerstva vnitra č. 247/2001 ze dne 22. června 2001 o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany a Zákonem České národní rady č. 133/1985 Sb. ze dne 17. prosince 1985 o požární ochraně.

V současnosti jednotky sborů dobrovolných hasičů (dále JSDH) čítají přes 70 000 členů, přičemž k 31. 12. 2020 to bylo 6 389 JPO, z toho JPO II 241, JPO III celkem 1 380, JPO V celkem 4 768. Z výše uvedeného počtu JPO zasahovalo pouze jedenkrát 11,4 % tj. 727 jednotek a 34,2 % tj. 2 183 JPO nezasahovalo vůbec. JSDH obcí se výrazně podílejí na hlavní zásahové činnosti, což jsou např. technické pomoci, požáry a plané poplachy. V roce 2020 se podílely na 35,7 % z celkového počtu zásahu evidovaného HZS ČR. (Ročenka HZS ČR, 2020)

1.1.2.1 Jednotky požární ochrany a jejich členění

Jednotka požární ochrany (dále JPO) je specifikována jako organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami, požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany. (HZS Hl. města Prahy, 2021). Podle Zákona o požární ochraně v §65 odst. 1 se JPO dělí do následujících kategorií, kdy třídícím faktorem je zřizovatel JPO:

- a. **jednotka hasičského záchranného sboru** zřízená jako jednotka hasičského záchranného sboru kraje, jednotka generálního ředitelství nebo jednotka záchranného útvaru hasičského záchranného sboru, která je složena z příslušníků hasičského záchranného sboru určených k výkonu služby na stanicích hasičského záchranného sboru, tedy jedná se o jednotky HZS ČR,
- b. **jednotka hasičského záchranného sboru podniku**, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří vykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání,
- c. **jednotka sboru dobrovolných hasičů obce**, která je složena z fyzických osob, které nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání,
- d. **jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku**, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání. (Česko, 2018)

V příloze Zákona č. 133/1985 Sb. Kategorie jednotek požární ochrany a základní tabulka plošného pokrytí se dělí JPO podle územní působnosti a místní působnosti a dále podle plošného krytí.

1.1.2.1.1 Kategorie JPO

Územní působností se rozumí, zda JPO zasahuje i mimo území svého zřizovatele a pokud ano, tak je třídícím kritériem dojezdová vzdálenost v daném časovém horizontu a zda se jedná o placenou činnost, tedy služba jako hlavní příp. vedlejší povolání anebo zda je to dobrovolné. V případě místní působnosti se má na mysli, zda vyjíždějí k zásahům, které jsou na území svého zřizovatele.

Tabulka 1 Kategorie JPO dle územní působnosti

PŮSOBNOST	KATEGORIE JPO	POPIS
Územní působnost	JPO I	jednotka HZS ČR do 20 minut jízdy z místa dislokace
	JPO II	jednotka SDH obce s členy v hlavním nebo vedlejším povoláním, s dojezdem do 10 minut jízdy z místa dislokace
	JPO III	jednotka SDH obce s dobrovolnými členy, s dojezdem do 10 minut jízdy z místa dislokace

Tabulka 2 Kategorie JPO dle místní působnosti

PŮSOBNOST	KATEGORIE JPO	POPIS
Místní působnost	JPO IV	jednotka HZS podniku
	JPO V	jednotka SDH obce s dobrovolnými členy
	JPO VI	jednotka SDH podniku

1.1.2.1.2 Tabulka plošného krytí

V případě členění podle plošného krytí se stanoví pro každý stupeň nebezpečí v rámci území obce počet JPO dle časového horizontu jejich dojezdu k místu zásahu.

Tabulka 3 Tabulka plošného krytí

STUPEŇ NEBEZPEČÍ ÚZEMÍ OBCE		POČET JPO A DOBA DOJEZDU K ZÁSAHU
I	A	2 JPO do 7 minut, další 1 JPO do 10 minut
	B	1 JPO do 7 min, další 2 JPO do 10 minut
II	A	2 JPO do 10 minut, další 1 JPO do 15 minut
	B	1 JPO do 10 minut, další 2 JPO do 15 minut
III	A	2 JPO do 15 minut, další 1 JPO do 20 minut
	B	1 JPO do 15 minut, další 2 JPO do 20 minut
IV	A	1 JPO do 20 minut, další 1 JPO do 25 minut

Z výše uvedeného se dále určuje síla, tzn. počet zasahujících příslušníků, a prostředky, tedy jaká technika se dostaví k zásahu. Platí tedy, že první jednotka, která dorazí k místu nahlášené události, musí být minimálně družstvo ve zmenšeném početním stavu, tj. velitel + strojník + 2 hasiči (dále 1+3), v případě družstva s cisternovou automobilovou stříkačkou (dále CAS) se jedná o počet tj. 1+3. Pokud v případě nebezpečí území obce platí stupeň III A, III B nebo IV, může být první JPO jednotka, která nemá CAS, ale disponuje přívěsnou nebo přenosnou požární stříkačkou o výkonu 800 l/min a vyšším výkonem, tažným nebo dopravním automobilem a pokud v místě zásahu je možné se napojit na zdroj požární vody a dále platí podmínka, že druhá a další JPO přijede k zásahu s CAS.

Pro druhou a další jednotku přijíždějící k místu nahlášené události platí, dostavení se minimálně s družstvem ve zmenšeném početním stavu, tj. 1+3, v případě družstva s CAS 1+3 a dále příjezd další techniky nezbytné pro zdolání požáru dle složitosti zásahu. V případě stupně nebezpečí I A, I B může být druhou a další JPO jednotka, která nemá CAS, ale disponuje přívěsnou nebo přenosnou požární stříkačkou o výkonu 800 l/min a vyšším výkonem, tažným nebo dopravním automobilem a pokud v místě zásahu je možné se napojit na hydrant.

Stupeň nebezpečí území obce vychází z několika hodnot, kterými je např. kritérium počtu obyvatel, kritérium charakteru území tzn., zda se jedná např. o historickou část, zastavěnou oblast, obchodní centra, nemocnice apod. a posledním kritériem je kritérium zásahů, kdy se má na mysli počet mimořádných událostí se zásahem JPO v daném katastru za poslední rok a zprůměrováno za posledních 5 let. (Česko, 2019)

1.2 Srovnání HZS ČR a jiné státy

Dá se říct, že hasičské záchranné sbory působí po celém světě. Liší se v systému, který je v dané zemi v oblasti požární ochrany nastaven. Nejbližší systém HZS ČR je na Slovensku, tato podobnost samozřejmě přímo souvisí s minulostí, kdy existovalo Československo, a tak se vychází ze stejného legislativního rámce.

1.2.1 Slovenská republika

Stejně jako v České republice, na Slovensku působí Hasičský a záchranný zbor (dále HaZZ) přímo pod Ministerstvem vnitra Slovenské republiky. HaZZ upravují 2 zákony:

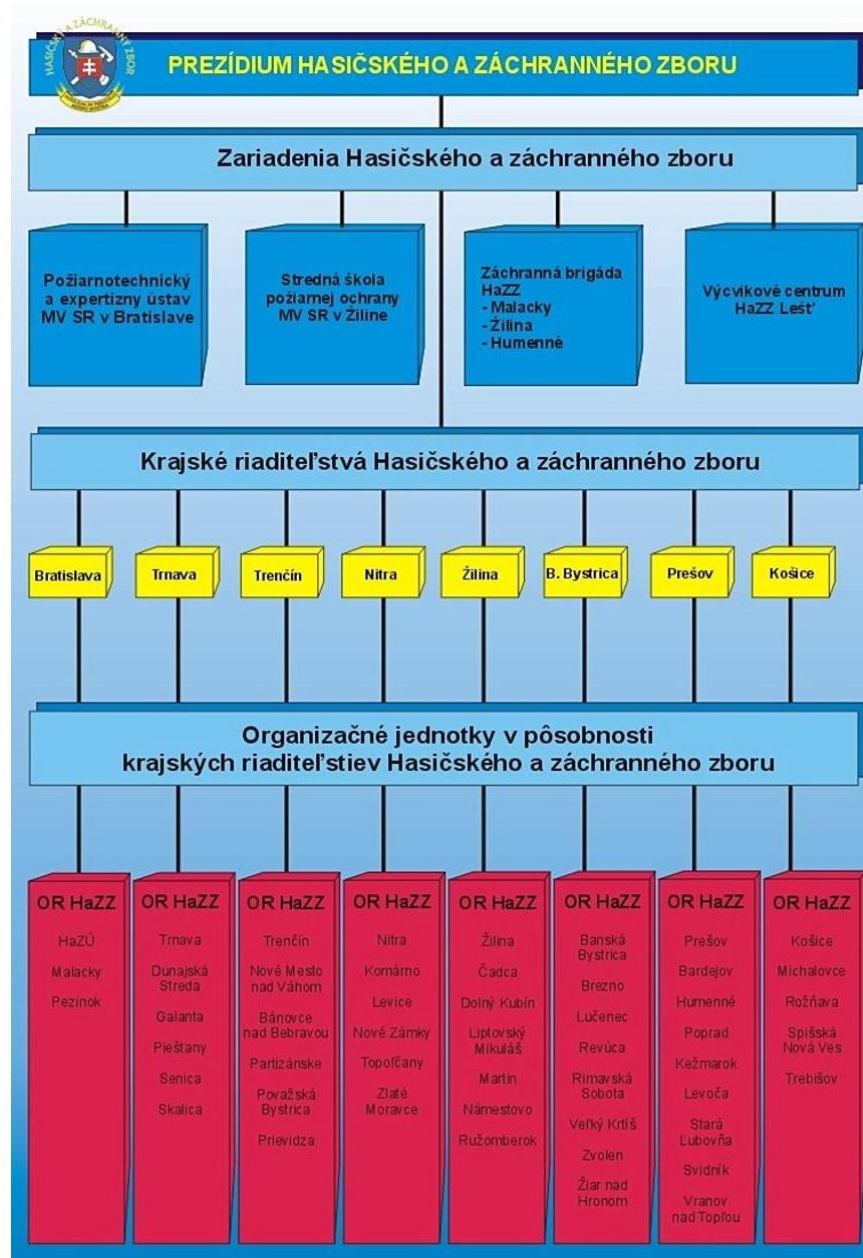
- zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov,
- vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 611/2006 Z. z. o hasičských jednotkách

HaZZ vznikl k 1. 4. 2002, organizační struktura je obdobná s českou, s výjimkou, že nejvyšším orgánem je prezidium a kromě 8 krajských ředitelství, má ještě 49 okresních ředitelství a Hasičský a záchranný útvar hlavního města Slovenskej republiky Bratislavy. Stejně jako u nás i na Slovensku existuje střední škola, tedy Stredná škola požiarnej ochrany MV SR, obdobou českého záchranného útvaru je Záchranná brigáda HaZZ, která sídlí ve 3 městech – Malacky, Žilina, Humenné. Dále i na Slovensku existuje technický ústav Požiarnotechnický a expertizný ústav MV SR v Bratislave a výcvikové zařízení jako Výcvikové centrum HaZZ Lešť.

Na Slovensku se vyčleňuje 5 druhů hasičských jednotek:

- Hasičský a záchranný zbor tvořený příslušníky, kteří činnost v rámci sboru vykonávají jako hlavní činnost, tedy své zaměstnání,

- Závodný hasičský útvar tvoří zaměstnanci podnikatelské jednotky a činnost ve sboru mají jako hlavní právní činnost,
- Závodný hasičský zbor je složen ze zaměstnanců podnikatelské jednotky, ale jedná se o jejich vedlejší činnost, kterou vykonávají jen při vyhlášeném poplachu,
- Obecný hasičský útvar zřizují obce a zaměstnanci obce činnost vykonávají jako hlavní činnost,
- Obecný hasičský zbor je obdobou českých JSDH a jsou členy Dobrovoľnej požiarnej ochrany. (Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, 2021)

Obrázek 3 HaZZ organizační struktura (Ministerstvo vnútra SR, 2021)

Na Slovensku se první dobrovolné jednotky datují až v roce 1922, a sice v Trenčíně vznikla Zemská hasičská jednota. Dobrovolná požiarna ochrana Slovenskej republiky je jednotné, účelové, humánní, politicky nezávislé dobrovolné občanské sdružení v souladu se zákonem Slovenské národní rady č. 83/1990 Zb. o združování občanov. Jedná se o právní nástupkyni bývalé jednotné dobrovolné organizace „Zväzu požiarna ochrany ČSFR“ na území Slovenské republiky. (Dobrovolná požiarna ochrana SR, 2021)

Kategorie jednotek jsou specifikovány pro dobrovolné jednotky následujícím způsobem:

- Kategorie A – jedná se o jednotku pro dostatečné pokrytí oblasti, kde HaZZ nespĺňuje čas dojezdu na místo události. Vyjíždí v počtu 1+3 v čase do 10 minut od vyžádání pomoci operačním střediskem. V rámci akce mohou provést např. prvotní zásah vodním proudem 1C a při záchraně osoby požáru objektu, základní průzkum a jednoduchá záchrana, samostatný zásah při menších požárech v přírodním prostředí, jednoduchý technický zásah při dopravní nehodě motorových vozidel, transport zraněných osob společně se zdravotní záchranou službou.
- Kategorie B představuje jednotku určenou pro podporu HaZZ jako např. dálková doprava vody prostřednictvím CAS, vytvoření hadicového vedení, tylové zabezpečení hasičských jednotek a výkon jednoduchých likvidačních prací. Kromě toho mohou sami zasahovat při menších požárech v otevřeném prostoru anebo přírodním prostředí. Výpomoc např. při živelných pohromách. Od vyžádání pomoci z operačního střediska se musí do 2 hodin na zbrojnici dostavit do pohotovosti družstvo 1+3, v případě pohotovosti musí vyjet do 10 minut.
- Kategorie C opět podporuje HaZZ prostřednictvím dálkové dopravy vody, tylového zabezpečení, pomáhají při složitých a dlouhotrvajících zásazích. Podpora a tylové zabezpečení HaZZ při požárech objektů anebo v přírodě, výpomoc při živelných pohromách. Od vyžádání pomoci z operačního střediska se musí do 2 hodin na zbrojnici dostavit do pohotovosti družstvo 1+3, v případě pohotovosti musí vyjet do 10 minut.
- Kategorie A1 je využívána minimálně, zajišťují pomoc v kastru obcí s nejvyšším stupněm nebezpečí. Jedná se např. o protiplynovou službu, spojovací služba. Vyjíždějí do 10 minut v počtu 1+3.

- Kategorie D představuje všechny ostatní dobrovolné sbory, u kterých obec nepožádá o zařazení jako Dobrovolný hasičský zbor obce.

Z výše uvedeného vyplývá, že přestože základ pro požární ochranu vycházel ze stejného systému a je nejpodobnějším v České republice, členění jednotlivých JPO je v českém systému podrobnější a jsou zřejmější rozdíly mezi jednotlivými JPO, než je tomu na Slovensku.

1.2.2 Velká Británie

Ve Velké Británii jsou hasičské jednotky zřizovány městem, což ve finančním ohledu může být problémem, přestože větší část financí pochází od vlády. Bohužel trend finančních dotací ze strany státu od roku 2014 klesal, a to o 13,8 %, ovšem pokud se toto číslo zanalyzuje konkrétněji, některým jednotkám se sníží vládní financování i o více než 40 %. Přestože v posledních letech je snaha zvýšit tyto příjmy, nárůst dosahuje sotva 0,5 %. Vzhledem k tomu, že jednotky ve Velké Británii, jsou zřizovány městy, dá se o nich říct, že jsou poloprofesionální, důvodem je i skutečnost, že čím menší město tím nižší dotace, což vede i k tomu, že hasičské jednotky si své vybavení musí pořizovat z vlastních peněz. O co hůř uvedené snížení vedlo i k tomu, že od roku 2010 došlo k poklesu stavu příslušníků o 21 %, v absolutních číslech to znamená 9 444 příslušníků. Bohužel uvedená skutečnost představuje riziko pro obyvatele samotné, a to z toho důvodu, že dochází k oslabení funkčnosti hasičského a záchranného sboru, ať už se jedná o personální ale i stránky vybavenosti a techniky. (Fire Brigade Union, 2021)

Například v hlavním městě v Londýně si město zřídilo London Fire Brigade a je považována za jedinou hasičskou a záchrannou jednotkou v Londýně. Londýnský starosta stanoví rozpočet pro tuto organizaci a současně schvaluje Londýnský bezpečnostní plán, rovněž ve vedení města je funkce místostarosty zodpovědného za bezpečnost v oblasti požární ochrany. Za chod jednotky v Londýně zodpovídá člověk na pozici London Fire Commissioner (Londýnský požární komisař), který nese odpovědnost za činnost londýnské hasičské a záchranné služby. Dá se říct, že tato pozice je přímo podřízena místostarostovi zodpovědného za požární ochranu a starostovi města a v některých rozhodnutích se musí odkázat na vedení města. (London Fire Brigade, 2021)

Kromě Fire Brigade Union je významnou organizací National Fire Chiefs Council (dále NFCC), jejíž hlavní rolí je zastupování hasičských a záchranných sborů na národní úrovni, má se za to že v případě zastupování se takto jednotlivé sbory cítí silnější např. při vyjednávání. Samotná NFCC popisuje svou činnost jako okamžitou podporu a pomoc hasičským a záchranným sborům, což považují za jednu z klíčových rolí. Cílem je nejen podpora sborům, ale i zajištění bezpečnosti obyvatel, a to tím způsobem, že hasičský a záchranný sbor spolu úzce spolupracují a je jí zřejmé, že jednotlivé jednotky mají své lokální zájmy dle území, ve kterém sídlí. (National Fire Chiefs Council, 2021)

Při porovnání výše uvedeného se systémem platným v České republice, se jedná o zcela odlišné věci, kde vychází lépe český systém. Navíc spojení dvou odlišných oblastí jako je

požární ochrana a záchranná služba se nezdá jako vhodné řešení, přestože tato spojená organizace funguje i v rámci jiných států světa. Tyto jednotky spolu sice úzce spolupracují konkrétně v rámci České republiky v rámci IZS, ale aby došlo k jejich spojení, by pro jednu nebo druhou složku mohlo znamenat zhoršení např. finanční stránky na úkor druhé. Zvláštností v jiných zemích je i skutečnost, že např. ve zmiňované Velké Británii jsou na pozici hasičů i ženy, což u nás není možné. Přestože u části veřejnosti panuje přesvědčení, že by tuto práci zvládli i ženy, což skutečně nelze vyvrátit, ale je potřeba i respektovat bezpečnost práce, kde jsou stanoveny určité váhové limity břemen, které žena může v rámci své práce zvednout. Jako příklad lze uvést vyprošťovací zařízení, jehož hmotnost dosahuje cca 20 kg, nemluvě o vyprošťování osob, pomoc zdravotní záchranné službě při snášení pacientů o velkých hmotnostech a v neposlední řadě se jedná i emociální stránku, kdy některé zásahy by mohly být pro ženu velmi silným emocionálním zážitkem. Bohužel při této práci je potřeba k událostem přistupovat bez větších emocí a dokázat si zachovat tzv. chladnou hlavu.

2 PRÁVNÍ PŘEDPISY A PŘEDPISY GŘ HZS ČR PRO VÝCVIK JSDH

Historie vzniku sborů dobrovolných hasičů sahá do dob Rakouska Uherska. Tak jak se v průběhu těchto let vyvíjel systém v rámci hasičství, docházelo k vývoji legislativy v rámci požární ochrany. Přestože vznik České republiky je datován k 1. 1. 1993, hlavním legislativním předpisem v této oblasti je zákon z doby Československa konkrétně tedy Zákon České národní rady č. 133/1985 Sb. o požární ochraně. Během jeho platnosti proběhlo celkem 18 novelizací.

Tabulka 4 Seznam novelizací zákona č. 133/1985 Sb.

č. novelizace	Účinnost	č. novelizujícího zákona
1	01.07.1986 - 23.11.1990	133/1985 Sb.
2	24.11.1990 - 31.03.1994	425/1990 Sb.
3	01.04.1994 - 31.12.1994	40/1994 Sb.
4	01.01.1995 - 31.07.1998	203/1994 Sb., 237/2000 Sb., 320/2002 Sb.
5	01.08.1998 - 02.04.2000	163/1998 Sb.
6	03.04.2000 - 31.12.2000	71/2000 Sb.
7	01.01.2001 - 31.12.2002	237/2000 Sb., 320/2002 Sb.
8	01.01.2003 - 31.12.2005	320/2002 Sb.
9	01.01.2006 - 31.12.2006	413/2005 Sb.
10	01.01.2007 - 31.12.2010	186/2006 Sb.
11	01.01.2011 - 31.12.2011	281/2009 Sb.
12	01.01.2012 - 31.12.2012	341/2011 Sb., 350/2011 Sb.
13	01.01.2013 - 31.12.2013	350/2012 Sb.
14	01.01.2014 - 30.04.2014	303/2013 Sb., 344/2013 Sb.
15	01.05.2014 - 31.12.2015	64/2014 Sb.
16	01.01.2016 - 31.07.2017	320/2015 Sb.
17	01.08.2017 - 31.12.2017	229/2016 Sb.
18	od 01. 01. 2018	225/2017 Sb.

Uvedený zákon č.133/1985 Sb. byl původně doplněn Vyhláškou Ministerstva vnitra České socialistické republiky, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady o požární ochraně č. 37/1986 Sb., Tato vyhláška byla nahrazena od 23. 7. 2001 Vyhláškou Ministerstva vnitra o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany č.247/2001 Sb. Následovaly 3 novelizace účinné od 15. 6. 2005, následně od 15. 6. 2012 a poslední novelizace nabyla účinnosti dnem 29. 5. 2019 Vyhláškou č.118/2019 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky, ve znění vyhlášky č. 53/2010 Sb.

V neposlední řadě je potřeba zmínit i předpisy HZS ČR, tím je v první řadě Bojový řád jednotek požární ochrany, jehož nejaktuálnější znění nabylo účinnosti 1. 1. 2018. Dalším předpisem je pokyn generálního ředitele (dále GŘ) HZS ČR č. 3/2014 k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků, ve znění pokynu GŘ HZS ČR č. 29/2017 a pokyn GŘ HZS ČR č. 60/2019, kterým se vydává Cvičební řád jednotek požární ochrany. Dalším neméně důležitým předpisem HZS ČR je pokyn GŘ HZS ČR č. 25/2009, kterým se stanoví Řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků.

2.1 Zákon České národní rady o požární ochraně č. 133/1985 Sb.

Jak již bylo zmíněno, tento zákon má základ ještě v době Československa. Přestože se jedná o zákon starý téměř 36 let, proběhlo za toto období 18 novelizací, poslední byla provedena zákonem č. 225/2017 Sb. a nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2018. Zákon o požární ochraně má celkem 8 částí a 104 paragrafů:

1. Povinnosti ministerstev a jiných státních orgánů, právnických a fyzických osob na úseku požární ochrany,
2. Státní správa a samospráva na úseku požární ochrany,
3. Čištění kontrola a revize spalinové cesty,
4. Jednotky požární ochrany,
5. Spolupráce na úseku požární ochrany,
6. Postih právnických osob, podnikajících fyzických osob a fyzických osob,
7. Náhrada škody,

8. Společná přechodná a závěrečná ustanovení.

2.1.1 Část čtvrtá – Jednotky požární ochrany

Část čtvrtá je zaměřena na jednotky požární ochrany, jedná se o paragrafy č. 65–73. Následující text pojednává o znění vybraných paragrafů čtvrté části zákona.

2.1.1.1 § 65 - Druhy jednotek požární ochrany

§ 65 se kromě rozdělení jednotek požární ochrany do 4 skupin zabývá popisem činnosti dobrovolných jednotek, a sice:

- v odstavci 2 je považována činnost v rámci JSDH obce při hašení požáru, provádění záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech jako výkon občanské povinnosti a činnost v JSDH během nařízeného cvičení, popř. nařízené odborné přípravy jako jiný úkon v obecném zájmu,
- dále činnost v JSDH v případě vybraných obcí bývá zpravidla vykonávána v rámci pracovněprávního vztahu k obci anebo k HZS kraje,
- minimální věk 18 let a zdravotní způsobilost se stanovuje pro členství JSDH obcí, JSDH podniků anebo pro zaměstnance podniků a jejich JPO,
- kromě rozdělení do druhů a jednotlivých kategorií JPO na základě stupně nebezpečí, dojezdu podle tabulky plošného pokrytí je určeno použití jednotného barevného provedení jak vozidel, tak i lodí nebo letadel. Toto jednotné barevné označení mohou užívat jen jednotky stanovené zákonem o požární ochraně,
- v rámci §65 je ještě specifikována vojenská hasičská jednotka, která působí ve vojenských objektech, útvarech, zařízeních, záchranných útvarech anebo v podnicích zřízených Ministerstvem obrany ČR. Členové jsou vojáci anebo občanskí zaměstnanci, kteří spadají pod Ministerstvo obrany ČR nikoliv pod Ministerstvo vnitra ČR, jako je tomu u HZS ČR. Stejně je tomu i v případě podmínek pro výkon služby, odborné způsobilosti, odborného výcviku a přípravy, zdravotní způsobilosti, které stanovuje Ministerstvo obrany ČR. Funkční označení členů vojenské hasičské jednotky nemůže být zaměnitelné s těmi u HZS. V případě zásahu platí pro tuto jednotku stejné pravidlo přednostního vedení, jako to mají JSDH podniku, a to, že jsou podřízeni veliteli zásahu. V případě, že vojenská jednotka není zřízena, může být rozhodnuto orgánem požární ochrany Ministerstva obrany o zřízení požární hlídky.

2.1.1.2 § 67 - Jednotka hasičského záchranného sboru podniku

Jednotka HZS podniku je zřízena právnickou osobou nebo podnikající fyzickou osobou na základě provozované činnosti, kterou vyhodnotí HZS příslušného kraje na základě specifikace uvedené v § 4 v odst. 2 a 3. V případě že podnikatelský subjekt působí na celém území republiky anebo v rámci více než dvou krajů, je rozhodující souhlas generálního ředitelství HZS ČR. Směrodatným podkladem pro stanovení počtu členů jednotky a jejího vybavení pro HZS kraje je výsledné posouzení požárního nebezpečí anebo dokumentace zdolávání požáru.

Daný podnikatelský subjekt jmenuje a odvolává velitele své jednotky až v případě, kdy HZS kraje posoudí jeho způsobilost pro vykonávání této funkce. V případě, že podnikatelský subjekt chce zrušit svou jednotku, je nezbytné posouzení a odsouhlasení HZS kraje potažmo generálního ředitelství HZS ČR.

2.1.1.3 § 68 - § 69a – Jednotky sborů dobrovolných hasičů

JSDH zřizovatelem a správcem JSDH obce je vždy daná obec. Velitele jmenuje starosta obce, ovšem za předpokladu, že jeho způsobilost pro výkon funkce velitele schválí HZS příslušného kraje, stejně i jeho odvolání je v kompetenci starosty obce. Poradním hlasem je pro něj samozřejmě návrh občanského sdružení v rámci požární ochrany.

Co se týče zřízení JSDH podniku platí stejné ustanovení jako tomu je v § 67.

Činnost a akceschopnost JSDH obce anebo podniku může být posílena zapojením osob, které vykonávají takovou službu jako své povolání. Ovšem toto rozhodnutí obce anebo podniku musí být podmíněno projednáním s HZS příslušného kraje.

Pokud je v úmyslu zrušení této JSDH, může být tak učiněno pouze se souhlasem krajského HZS.

Pokud podnik anebo obec nezřizuje JPO na základě posouzení HZS kraje, je zřízena požární hlídka.

V případě podnikatelského subjektu anebo obce může být zřízení JPO nahrazeno vzájemnou spoluprací vznikem společné jednotky anebo zajištění služeb v oblasti požární ochrany podnikem, popř. obcí anebo může být vyřešeno na základě smlouvy s HZS ČR. V případě spolupráce s HZS, musí být odsouhlaseno generálním ředitelstvím. V případě této spolupráce musí být HZS kraje anebo obci finančně přispíváno k zajištění akceschopnosti jednoho družstva o zmenšeném početním stavu tj. 1+3.

2.1.1.4 § 69b – Povinnosti zaměstnanců podniků a členů dobrovolných jednotek požární ochrany

V § 69 jsou stanoveny následující povinnosti zaměstnanců podniku a členů JPO:

- a. důsledně plnit úkoly vyplývající ze základního poslání jednotek požární ochrany,
- b. při zásahu na místě požáru nebo při záchranných pracích při živelní pohromě nebo jiné mimořádné události plnit rozkazy velitele zásahu a pokyny svých nadřízených,
- c. dodržovat předpisy o požární ochraně upravující činnost na místě zásahu,
- d. prohlubovat své odborné znalosti v oblasti požární ochrany a udržovat si potřebnou fyzickou zdatnost,
- e. podrobovat se stanoveným preventivním zdravotním prohlídkám. (Česko, 2018)

2.1.1.5 § 70 - Základní úkoly jednotek požární ochrany

Základními úkoly JPO jsou:

- provedení požárního zásahu,
- provedení záchranných prací při živelných pohromách anebo mimořádných událostech,
- neprodlená informovanost ve vztahu k HZS daného kraje o svém výjezdu, popřípadě zásahu.

Tímto paragrafem není myšlena jen činnost vedoucí k předcházení požárů, jejich zdolávání, likvidace následků živelných pohrom a likvidace dalších mimořádných událostí, ale je tím myšleno i zvyšování akceschopnosti JPO.

Dále je specifikováno řízení, které se dělí na operační a organizační. Operační řízení zahrnuje činnost od přijetí zprávy, přes provedení zásahu po návrat jednotky na základnu, kdežto organizační řízení zahrnuje činnosti, které vedou k organizační, technické a odborné způsobilosti zasahujících jednotek.

2.1.1.6 § 72 - Odborná způsobilost a příprava

Všichni členové jednotek jsou povinni absolvovat teoretickou přípravu, praktický výcvik a tělesnou přípravu ve stanoveném rozsahu pro danou JPO. Zapojení do jednotky je pro každého člena možné až po absolvování základní odborné přípravy.

2.2 Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

Vyhláška Ministerstva vnitra č.247/2001 Sb. je aktualizovanou verzí původní vyhlášky Ministerstva vnitra České socialistické republiky, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady o požární ochraně č. 37/1986 Sb. Uvedená vyhláška je doplněním zákona č.133/1985 Sb. Vyhláška č. 247/2001 Sb. má v současnosti v platném znění od 29. 5. 2019 čtyři následující části:

1. Jednotky požární ochrany,
2. Odborná způsobilost a odborná příprava,
3. Způsob prokazování oprávnění hasičů, medaile a stejnokroj,
4. Ustanovení přechodná a závěrečná.

Z pohledu připravenosti, výcviku JPO je důležité především zmínit část první Hlava IV – Podmínky akceschopnosti jednotek a část druhá Odborná způsobilost a odborná příprava.

2.2.1 § 18 - § 20 – Podmínky akceschopnosti jednotek

Podle Vyhlášky č. 247/2001 Sb. v platném znění se akceschopností rozumí organizační, technická a odborná připravenost sil a prostředků k provedení zásahu. Jednotka je akceschopná v případě, že:

- a. naplnění početního stavu hasičů a vnitřní organizace jednotky je splněno dle § 4 vyhlášky a jednotka je schopna uskutečnit výjezd na zásah v časovém limitu podle § 11 odst. 2, a sice jednotka SDH obce uskutečňuje výjezd z místa dislokace od vyhlášení poplachu jednotce:
 - 2 minut jednotky složené výlučně z hasičů z povolání,
 - 10 minut jednotky složené výlučně z hasičů, kteří nevykonávají službu v jednotce jako své zaměstnání,
 - 5 minut jednotky složené z hasičů uvedených v písmenech a) a b) nebo z členů, kterým byla určena pracovní pohotovost mimo pracoviště, nebo
 - 5 minut jednotky hasičského záchranného sboru kraje zřízené na stanici typu P0.

Tabulka 5 Výjezdové časové limity

Kategorie JPO	Časový limit v minutách
JPO I	2
JPO II	5
JPO III	10
JPO IV	2
JPO V	10
JPO VI	10

- b. hasiči mají osvědčení o odborné způsobilosti podle § 35 odst. 5 pro výkon funkce, kterou v jednotce zastávají, a v jednotce je prováděna pravidelná odborná příprava podle § 36 až 39,
- c. má za účelem provedení zásahu připravenou požární techniku a věcné prostředky požární ochrany a jsou splněny podmínky pro použití požární techniky a věcných prostředků požární ochrany podle § 8 odst. 2 až 5. (Česko, 2019)

2.2.2 § 32 - § 40 – Odborná způsobilost a odborná příprava

§ 32 specifikuje následující znalostní požadavky hasičů působících v jednotce:

- a. předpisy o požární ochraně, integrovaném záchranném systému, ochraně obyvatelstva a o krizovém řízení,
- b. používání požární techniky a věcných prostředků požární ochrany,
- c. požárně technické charakteristiky a technicko – bezpečnostní parametry látek,
- d. bezpečnosti práce a zásad první pomoci. (Česko., 2019)

Uvedené znalostní předpoklady musí hasiči pravidelně v daných intervalech prokazovat. Samozřejmostí jsou jiné požadavky pro příslušníky HZS a jiné pro JSDH. V případě JSDH obce k prověření akceschopnosti může sloužit prověřovací cvičení, kdy součástí tohoto cvičení může být i vyhlášení cvičného požárního poplachu. Toto prověřovací cvičení je oprávněn vyhlásit i starosta obce pro jednotku, kterou daná obec zřizuje. Základní odborná příprava v případě JSDH je organizována velitelem této jednotky a její rozsah musí být nejméně 40 vyučovacími hodinami.

2.3 Předpisy GŘ HZS ČR

Z pohledu HZS je směrodatným předpisem pro všechny JPO Bojový řád jednotek požární ochrany. Jeho aktuální znění bylo vydáno 41. pokynem GŘ HZS ČR dne 30. 11. 2017 a nabyl účinnosti 1. 1. 2018. Kromě něj jsou vydány pokyny GŘ HZS ČR č. 3/2014, č. 60/2019 a č. 25/2009 vztahující se k činnostem, připravenosti, výcviku JSDH.

2.3.1 Bojový řád jednotek požární ochrany

Bojový řád je předpisem generálního ředitelství HZS ČR, který popisuje organizaci a činnosti JPO. Jeho cílem je zajistit jednotný správně koordinovaný postup při zásahu JPO během mimořádných událostí. Tento postup není jen pro zamezení velkých škod, ke kterým může dojít, ale koordinace zasahujících je nezbytná pro zamezení újmy na zdraví členů jednotlivých JPO. Bojový řád členěn do jednotlivých 9 kapitol:

- a. Kapitola O – obecné zásady,
- b. Kapitola N – nebezpečí,
- c. Kapitola Ř – řízení,
- d. Kapitola P – požární zásah,
- e. Kapitola S – součinnost,
- f. Kapitola T – technický zásah,
- g. Kapitola Ob – ochrana obyvatelstva,
- h. Kapitola L – nebezpečné látky,
- i. Kapitola D – dopravní nehody.

Každou kapitolu představují očíslované metodické listy ve struktuře:

- charakteristika mimořádné události,
- úkoly a postupy činností prováděných během zásahu,
- předpokládaný výskyt příp. očekávané zvláštnosti a
- v neposlední řadě ochrana zasahujících.

Metodické listy nemusí vždy obsahovat všechny body výše uvedené struktury, nicméně je nezbytné, aby všichni zúčastnění v rámci požární ochrany, ať už se jedná o profesionální jednotky HZS, podnikové JPO nebo JSDH, musí mít povědomí o obsahu bojového řádu a jednotlivých metodických pokynů, vzhledem

2.3.2 Pokyn GR č. 3/2014 k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků

Pokyn č. 3/2014 v podstatě navazuje na Vyhlášku č. 247/2001 Sb., kde se stanovuje, členové dobrovolných jednotek mohou samostatně zasahovat až po absolvování základní odborné přípravy v délce 40 vyučovacích hodin. Velitel dobrovolné jednotky odpovídá za odbornou přípravu jednotlivých členů, organizuje její ověření a zároveň vede o ní dokumentaci. Tato základní příprava je zpravidla prováděná u dané jednotky, nicméně některé výcviky mohou být realizovány v zařízeních Ministerstva vnitra – generálního ředitelství HZS ČR a musí ročně dosahovat minimálně uváděných 40 vyučovacích hodin. Obsah základní odborné přípravy tvoří přílohu P I. Vybrané JPO musí mít ve svém družstvu členy určené k používání dýchacího přístroje, tzv. nositelé dýchací techniky, kteří musí absolvovat speciální kurzy.

V případě kategorie JPO II a JPO III se doporučuje absolvovat 40 % předepsaných hodin, tj. minimálně 16 hodin pravidelného výcviku ve spolupráci s HZS ČR na stanicích HZS ČR. Vybrané pozice u JSDH jako jsou strojníci a velitelé musí do 1 roku od ustavení do funkce zkoušku odborné způsobilosti pro tuto funkci. Platnost vydaného osvědčení je 5 let.

Tabulka 6 Odborná příprava k získání způsobilosti

Funkce	Odborná příprava k získání způsobilosti	Odborná příprava k prodloužení způsobilosti
Velitelé družstev a velitelé jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků	40 hodin	8 hodin minimálně 3krát v průběhu pěti let nebo znovu 40 hodin po pěti letech
Strojníci jednotek SDH obcí kategorie JPO II a JPO III	40 hodin	16 hodin po pěti letech
Strojníci jednotek SDH obcí kategorie JPO V a jednotek SDH podniků, které disponují CAS nebo AS	16 hodin	16 hodin po pěti letech
Strojníci jednotek SDH obcí kategorie JPO V a jednotek SDH podniků, které nedisponují CAS nebo AS	8 hodin	8 hodin po pěti letech

Zdroj: HZS ČR, 2014

2.3.3 Pokyn GR č. 60/2019, Cvičební řád jednotek požární ochrany

Pokyn č. 60/2019 je zdrojovým dokumentem pro provádění pořadového výcviku a při provádění bojových rozvinutí družstev při zásahu ale i výcviku. JPO jsou povinny dodržovat taktické postupy, které stanoví generální ředitelství HZS ČR. Cvičební řád je obdobně jako Bojový řád členěn do následujících jednotlivých kapitol a ty se dále člení do metodických listů:

- a. kapitola PŘV – pořadový výcvik,
- b. kapitola OBEC – činnost jednotky PO – obecné zásady,
- c. kapitola DR3 – činnost družstva 1+3,
- d. kapitola DR5 – činnost družstva 1+5,
- e. kapitola ČETA – činnost čtyry,
- f. kapitola VÝŠ – práce ve výšce a nad volnou hloubkou – obecná část,

- g. kapitola VÝŠ-Z – práce ve výšce a nad volnou hloubkou – základní činnost,
- h. kapitola VÝŠ-R – práce ve výšce a nad volnou hloubkou – rozšířená činnost.

Účinnost Cvičebního řádu JPO a jeho aktualizovaných kapitol nabyla účinnosti 1. 1. 2020. O vydání aktuálních metodických listů vždy informuje velitele jednotlivých JPO v daném kraji krajský ředitel HZS. Zveřejňované metodické listy jsou volně dostupné na webových stránkách HZS ČR.

2.3.4 Pokyn GŘ č. 25/2009, Řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků

Dá se říct, že se jedná o nejrozsáhlejší dokument v rámci činnosti JPO. Tento dokument představuje souhrn uváděných jak legislativních předpisů, tak i pokynů vydávaných generálním ředitelstvím HZS ČR.

Pokyn č. 25/2009 se člení do následujících 7 kapitol:

1. Organizace a zřízení jednotek,
2. Výkon služby na úseku speciálních služeb,
3. Technická služba,
4. Strojní služba,
5. Chemická služba,
6. Spojová a informační služba,
7. Radiové spojení jednotek.

V úvodní kapitole je opětovně popsáno členění jednotlivých JPO podle kategorií, stanovení výjezdových časů, popis vybavení jednotky jak požární technikou, tak i věcnými prostředky. V rámci této kapitoly jsou také popsány úkoly jednotlivých HZS a SDH.

Následují kapitoly jednotlivých služeb, které působí v rámci požární ochrany, tedy technická, chemická, strojní, spojová a informační. V rámci každé této služby jsou popsány jednotlivé úkoly jednotlivých zasahujících příslušníků HZS a členů SDH včetně úkolů jednotek v těchto službách, samozřejmě je také vymezení zodpovědností, stanovení bezpečnostních předpisů, ale i vybavení jednotek v rámci vybraných služeb.

ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI

Legislativní předpisy, platné v současnosti získaly svůj základ v 80. letech 20. století, tedy ještě během Československé socialistické republiky, např. Zákon České národní rady o požární ochraně č. 133/1985 Sb. Prošel 18 novelizacemi a je platným dodnes. Předpisy vydané generálním ředitelstvím HZS ČR vycházejí z legislativních předpisů a v některých případech se dá říct, že danou legislativu zcela kopírují. Ovšem jejich význam je nemalý, a to z toho důvodu, že předpisy zpracovávají danou legislativu do lépe pochopitelné formy a vybírají ty nejdůležitější pasáže daných zákonů.

V porovnání s jinými zeměmi systém České republiky je velmi podobný tomu, který existuje na Slovensku, důvodem je skutečnost, že oba státy vycházejí ze společné legislativy. Zvláštností ovšem je, že Slovensko má v členění navíc ještě okresní ředitelství, které v České republice po vzniku krajů byly nahrazeny územními odbory, které co do počtu představují menší počet územních celků ve srovnání s okresními. Velká Británie představuje zcela odlišný systém, ať už se jedná o financování, činnost tak i zřizování. V posledních letech záchranný systém utrpěl velkou ztrátu v podobě výrazného snížení financí na provoz a rozvoj, což vedlo k odlivu příslušníků, což může oslabit systém, a tak vystavit nebezpečí i obyvatele.

Systém, který je nastavený v České republice v porovnání s Velkou Británií dává logiku, protože profesionální jednotky vykonávají různorodou činnost, která ne vždy souvisí s požární ochranou, dá se říct, že požáry představují jen 30% jejich zásahů, a není možné, aby jejich zřizovatelem byly obce.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ZLÍNSKÝ KRAJ

Zlínský kraj jako územní samosprávný celek vznikl k 1. 1. 2000 sloučením okresů Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín na základě ústavního zákona č.347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Tento kraj se nachází ve východní jihovýchodní části České republiky, kdy jeho východní okraj tvoří hranici se Slovenskou republikou, na jihu a jihozápadě sousedí s Jihomoravským krajem, v severozápadní části s Olomouckým krajem a na severu s Moravskoslezským krajem.

Mapa administrativního členění kraje

Obrázek 4 Mapa administrativního členění ZLK (Český statistický úřad, 2011)

Pokud se porovnává Zlínský kraj (dále ZLK) na základě rozlohy s ostatními kraji ČR, kterých má Česko celkem 14, potom se řadí jako čtvrtý nejmenší kraj s rozlohou 3 963,06 km², což představuje přibližně 5 % z celkové rozlohy ČR. V roce 2020 v tomto kraji žilo 582 222 obyvatel, což představuje hustotu zalidnění na úrovni 147 obyvatel/km².

Obrázek 5 Kraje ČR (Cenová mapa nemovitostí, 1997)

3.1 JPO v rámci Zlínského kraje

V rámci Integrovaného záchranného systému ZLK (dále IZS ZLK) působí k 31. 12. 2020 na území ZLK celkem 291 JPO v kategoriích JPO II, JPO III a JPO V. Nejvíce JSDH se sdružuje v kategorii JPO V, celkem v počtu 218 jednotek, přičemž nejvíce se jich nachází na území okrasu Zlín. Kategorie JPO III zahrnuje v celém ZLK celkem 48 JSDH a v kategorii JPO II se jedná o 25 jednotek.

Tabulka 7 Počty JPO v členění dle kategorií a dle okresů ve ZLK

ZLÍNSKÝ KRAJ	počet jednotek dle kategorie			CELKEM JPO dle okresů
	JPO II	JPO III	JPO V	
okres				
Kroměříž	3	13	47	63
Uherské Hradiště	9	9	44	62
Vsetín	7	12	50	69
Zlín	6	14	77	97
CELKEM dle kategorií	25	48	218	291

Zdroj: HZS ZLK, 2020

Zajímavé je jistě i vyhodnocení celkového počtu zásahů jednotlivých kategorií včetně samostatných výjezdů v průběhu roku 2020.

Tabulka 8 Počty zásahů JSDH ZLK v roce 2020

ZLÍNSKÝ KRAJ	počet zásahů v roce 2020						CELKEM JPO dle okresů	
	JPO II		JPO III		JPO V		Σ zásahů	z toho samostatných
okres	Σ zásahů	z toho samostatných	Σ zásahů	z toho samostatných	Σ zásahů	z toho samostatných		
Kroměříž	157	59	308	113	147	59	612	231
Uherské Hradiště	342	124	138	77	251	126	731	327
Vsetín	609	323	290	113	296	125	1 195	561
Zlín	464	172	266	123	379	168	1 109	463
CELKEM zásahů	1 572	678	1 002	426	1 073	478	3 647	1 582

Zdroj: HZS ZLK, 2020

Podrobnější vyhodnocení s porovnáním minulých let je uvedeno v následujícím textu jen pro JPO II, na které je tato práce zaměřena.

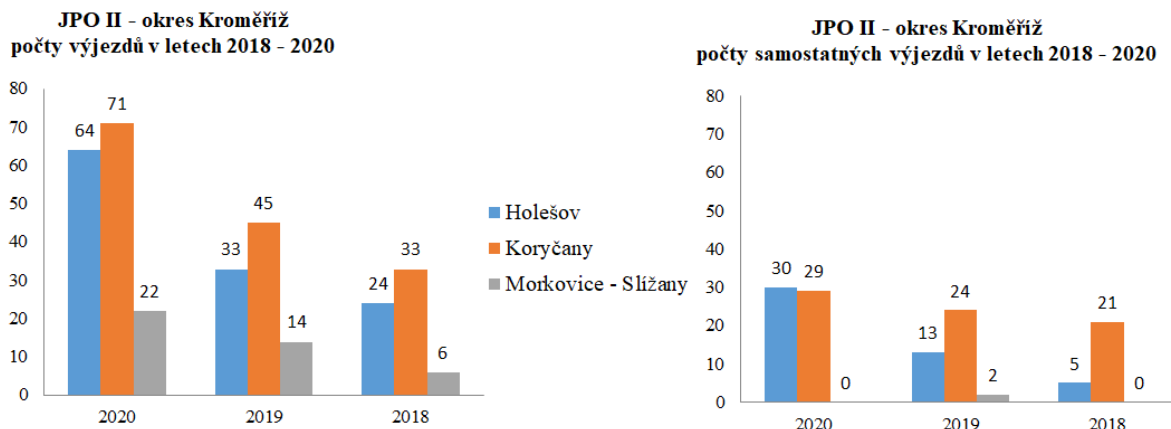
3.1.1 Jednotky PO kategorie II ve Zlínském kraji

Na základě posledního vyhodnocení HZS ZLK činnosti požární ochrany ve ZLK se uvádí, že k 31. 12. 2020 ve ZLK působí celkem 25 jednotek kategorie JPO II, jak je uvedeno v Tabulce 7 Počty JPO v členění dle kategorií a dle okresů ve ZLK.

3.1.1.1 JPO II v okrese Kroměříž

V okrese Kroměříž působí celkem 3 jednotky kategorie JPO II – Holešov, Koryčany a Morkovice – Slížany. Všechny 3 jednotky mají jen jedno družstvo. Morkovice – Slížany jsou důležitou podporou pro profesionální jednotku HZS ČR vzhledem k tomu, že tato profesionální jednotka má jen jedno družstvo.

Graf 1 JPO II – okres KM, výjezdy v letech 2018–2020

Že JPO II působí jako podpora pro JPO I Monkovice – Slížany je i zřejmé ze statistik v rámci posledních 3 let, kdy tato JPO II má minimální počet samostatných zásahů anebo žádný samostatný výjezd.

3.1.1.2 JPO II v okrese Uherské Hradiště

Na území okresu Uherské Hradiště bylo k 31. 12. 2020 evidováno celkem 9 jednotek PO II. Jedná se o jednotky následujících obcí: Babice, Bílovice, Bojkovice, Buchlovice, Starý Hrozenkov, Strání, Vlčnov, Nedakonice, Kunovice, přičemž v případě JPO II Strání a Bojkovice mají jednotky 2 družstva, tedy JPO II/2, což znamená, že tato JPO II je schopna vyjet ke 2 různým na sobě nezávislým mimořádným událostem. Odůvodnění lze hledat i ve skutečnostech, že v okolí obce se nacházejí těžko dostupné katastrální území např. Moravské Kopanice – obce Žitková, Vyškovec, které mohou být v případě dojezdových časů profesionálních hasičů na hranici stanovené zákonem a v případě obce Strání navíc profesionální jednotka sídlí v Uherském Brodě, který je vzdálen cca 22 km. Kromě delší vzdálenosti od Uherského Brodu a náročnějšího terénu v rámci i povětrnostních podmínek, se jedná o obec, která leží přímo na státní hranici se Slovenskem.

V případě JPO II Bojkovice došlo ke vzniku 2 družstev v roce 2020 a tuto skutečnost je možné i zjistit z porovnání vývoje počtu vývoje samostatných výjezdů v období 2018–2020.

Tabulka 9 Počty zásahů JPO II – okres UH v letech 2018–2020

Rok	2020		2019		2018	
Jednotka	Celkem zásahů	Samostatné zásahy	Celkem zásahů	Samostatné zásahy	Celkem zásahů	Samostatné zásahy
Babice	29	14	16	4	23	3
Bílovice	18	7	14	1	18	5
Bojkovice	58	23	24	8	27	11
Buchlovice	59	12	36	7	36	7
Starý Hrozenkov	38	15	19	7	23	5
Strání	32	17	23	8	30	10
Vlčnov	26	3	24	0	17	2
Nedakonice	25	9	12	4	14	2
Kunovice	57	24	37	4	40	6
Σ zásahy	342	124	205	43	228	51

Zdroj: HZS ZLK, 2018-2020

Většina JPO II na území okresu Uherského Hradiště zaznamenala v roce 2020 růstový trend, co se týče počtu zásahů. Vysvětlení lze nalézt ve vyšším počtu mimořádných událostí ve srovnání s lety 2018 a 2019. V roce 2020 se jednalo především o navýšení počtu výjezdů v rámci technické pomoci během silných větrů a s tím související množství polámaných stromů a také lokální bleskové povodně, které v roce 2020 v některých obcích napáchaly nemalé škody.

3.1.1.3 JPO II v okrese Vsetín

Ve vsetínském okrese zřídilo JPO II celkem 7 obcí, kterými jsou: Halenkov, Horní Bečva, Jablůnka, Karolinka, Kelč, Kunovice a Rožnov pod Radhoštěm. Obec Kunovice zřizuje JPO kategorie II od 1. 1. 2020. Speciálem je JPO II města Rožnov pod Radhoštěm, což je zřetelné jak z celkového počtu výjezdů, tak i z počtu samostatných výjezdů. Jedná se o jednotku, která je tvořena 2 družstvy, jejichž členové jsou zaměstnanci města Rožnov pod Radhoštěm a vykonávají činnost na hlavní pracovní poměr. Důvod je obdobný jako v případě obcí Bojkovice a Strání v okrese Uherské Hradiště, tedy ani ne tak v dojezdové vzdálenosti JPO I, ale důvodem je rozsáhlost a členitost území např. velké lesní plochy, lyžařské oblasti Javorníky.

Tabulka 10 Počty zásahů JPO II – okres VS v letech 2018–2020

Rok	2020		2019		2018	
Jednotka	Celkem zásahů	Samostatné zásahy	Celkem zásahů	Jednotka	Celkem zásahů	Samostatné zásahy
Halenkov	46	19	72	26	32	14
Horní Bečva	34	6	34	16	28	8
Jablůnka	76	19	52	18	37	15
Karolinka	60	21	64	33	51	18
Kelč	9	5	14	2	10	0
Kunovice	11	3	17	8	11	2
Rožnov pod Radhoštěm	373	250	354	261	362	264
∑ zásahy	609	323	607	364	531	321

Zdroj: HZS ZLK, 2018-2020

Výše uvedený text dokazuje „výjimečnost“ právě JPO II Rožnov pod Radhoštěm. Z přehledu počtu výjezdů JPO II za poslední 3 roky je zřejmé, že JPO II města Rožnov pod Radhoštěm vyjíždí k více než polovině nahlášených události samostatně.

3.1.1.4 JPO II v okrese Zlín

Zlínský okres čítá 6 jednotek JPO II v následujících obcích: Fryšták, Luhačovice, Slavičín, Slušovice, Vizovice, Zlín. Zvláštností ve Zlínském okrese je městská jednotka statutárního města Zlína – jednotka hasičů z povolání města Zlína, která zde působí více než 10 let. Zvláštnost spočívá v tom, že v krajském městě, kde sídlí plnohodnotná státní profesionální jednotka PO kategorie I, si současně město zřídilo vlastní jednotku, kde členové pracují v rámci hlavního pracovního poměru. Tato jednotka slouží v počtu 1+3 ve 12hodinových směnách. Výhodou je, že v jednotce pracují zkušení hasiči, kteří dříve pracovali ve služebním pracovním poměru u HZS ZLK a od HZS ČR odešli na výsluhu. Nicméně nevýhoda je na straně města, kdy finanční výdaje jsou podstatně vyšší, než pokud by statutární město přispívalo jednotce HZS ČR. Finanční výdaje na tuto jednotku se pohybují na úrovni 15 milionů ročně. V současnosti město profesionální jednotce HZS ČR sídlící ve Zlíně ročně přispívá pouze částkou 500 tis. Kč. Přestože necelých 50 % výjezdů realizují samostatně, je potřeba zmínit, že mezi těmito samostatnými zásahy je např. jejich účast na prvoligových fotbalových utkáních anebo jejich účast na městských akcích.

Tabulka 11 Počty zásahů JPO II – okres ZL v letech 2018–2020

Rok	2020		2019		2018	
	Celkem zásahů	Samostatné zásahy	Celkem zásahů	Samostatné zásahy	Celkem zásahů	Samostatné zásahy
Fryšták	23	4	17	6	18	1
Luhačovice	23	8	21	2	13	0
Slavičín	76	6	76	4	33	1
Slušovice	28	8	15	10	18	6
Vizovice	83	34	41	9	48	13
Zlín	231	112	148	53	135	42
Σ zásahy	464	172	318	84	265	63

Zdroj: HZS ZLK, 2018-2020

Ve městech Luhačovice a Slavičín jsou jednotky PO II zřízeny především jako podpora profesionálních jednotek HZS ČR, které v těchto městech slouží jen v počtu 1 družstva. Nicméně v průběhu roku 2021 by obě profesionální jednotky měly být navýšeny na 2 družstva, což se dá předpokládat, že by mohlo dojít k poklesu počtu výjezdů JPO II těchto 2 obcí.

3.2 Výcvik jednotek PO kategorie II Zlínského kraje

V rámci JPO II probíhají školení a výcviky, jak v rámci každé JPO, tedy zajišťují si sami, ale jsou i odborné výcviky, které absolvují na stanicích HZS. Povinné výcviky, které je nutné ze strany členů JSDH absolvovat za účasti příslušníků HZS ČR, jsou základní odborná příprava, nositelé dýchací techniky, velitelský a strojnický kurz. Velitelský a strojnický je nutné v pravidelných intervalech opakovat opět za účasti příslušníků HZS ČR. Nositelé dýchací techniky musí buď 1x za 3 měsíce provést výcvik v izolačním dýchacím přístroji (dále IDP) tj. vydýchat celou tlakovou láhev až do zaznění varovného signálu. Do tohoto intervalu opakování se započítává i použití IDP při zásahu. Mimo jiné musí také nositelé dýchací techniky u JSDH 1x za 2 roky podstoupit lékařskou prohlídku. V případě, že není proveden výcvik IDP anebo člen JSDH nepoužije při zásahu IDP anebo neprojde pravidelnou lékařskou prohlídkou pro nositele dýchací techniky, nesmí člen JSDH použít IDP při zásahu a odpovědnost nese velitel jednotky.

Tabulka 12 Přehled základních a opakujících se kurzů

Četnost	Název kurzu
Základní odborná příprava	Velitelé družstev a velitelé jednotek SDH obcí kategorie JPO II, JPO III a JPO V
	Strojníci jednotek SDH obcí kategorie JPO II a JPO III
	Strojníci jednotek SDH obcí kategorie JPO V s CAS nebo AS
	Strojníci jednotek SDH obcí kategorie JPO V bez CAS nebo AS
	Nositelé dýchací techniky
	Základy zdravotnických znalostí
	Práce na vodě pro členy dobrovolných JPO
	Technik dobrovolné jednotky PO
	Technik ochrany obyvatelstva
	Vyprošťování u dopravních nehod pro JSDHO
	Instrukčně metodické zaměstnání pro provádění rozšířené činnosti ve výšce a nad volnou hloubkou pro členy JSDHO
Obsluha motorových pil v jednotce PO	
Opakující se (cyklická) odborná příprava	Velitelé družstev a velitelé jednotek SDH obcí kategorie JPO II, JPO III a JPO V
	Strojníci jednotek SDH obcí kategorie JPO II, JPO III a JPO V s CAS nebo AS
	Strojníci jednotek SDH obcí kategorie JPO V bez CAS nebo AS
	Instrukčně metodické zaměstnání pro provádění rozšířené činnosti ve výšce a nad volnou hloubkou pro členy JSDHO
	Obsluha motorových pil v jednotce PO

Zdroj: HZS ZLK, 2020

Dále jsou ve Zlínském kraji vyčleněné JPO II, které jsou předurčeny na dopravní nehody, jedná se o následující JSDH obcí:

- Buchlovice,
- Horní Bečva,
- Karolinka,
- Koryčany,
- Rožnov pod Radhoštěm,
- Starý Hrozenkov,
- Strání a Vizovice.

Tyto jednotky musí absolvovat jednou ročně pravidelnou odbornou přípravu na stanicích HZS ZLK v rozsahu 8 hodin.

Jednotky předurčené pro provádění rozšířené činnosti ve výšce a nad volnou hloubkou jsou v obcích Halenkov a Rožnov pod Radhoštěm. Rozsah tohoto školení je 24 hodin ve spolupráci s lezeckou skupinou nebo lezeckým družstvem HZS Zlínského kraje.

V neposlední řadě kurz obsluhy motorových pil v jednotce PO musí absolvovat jednou ročně v délce 8 hodin. Z každé jednotky se tohoto kurzu zúčastní pouze 1 člen, který potom samostatně provede odbornou přípravu ostatních členů své JPO.

Jednou ročně JPO II absolvují pravidelnou odbornou přípravu – praktický výcvik přímo na stanicích HZS ZLK. Rozsah tohoto praktického výcviku je 16 hodin a je organizován formou praktických zaměstnání postupně na pěti stanovištích s hromadným závěrečným vyhodnocením. (HZS ZLK, 2020)

Kromě toho ve Zlínském kraji jsou pro příslušníky HZS ale i SDH k dispozici 2 polygony: protiplynový polygon na stanici Valašské Klobouky a výcvikový polygon na stanici Zlín.

3.2.1 Protiplýnový polygon Valašské Klobouky

Protiplýnový polygon na stanici HZS ve Valašských Kloboukách byl zprovozněn v březnu 2008. Tento polygon vznikl na této stanici během její kompletní rekonstrukce. Protiplýnový polygon byl zbudován pro výcvik jednotek HZS ZLK, možnost výcviku i partnerského slovenského Trenčínského kraje, Policii ČR ale i Zdravotnické záchranné služby. Co se týče výcviku JSDH, v rámci tohoto polygonu absolvují ty JSDH, které mají ve své výbavě speciální zásahové oděvy a jsou nositeli dýchací techniky.

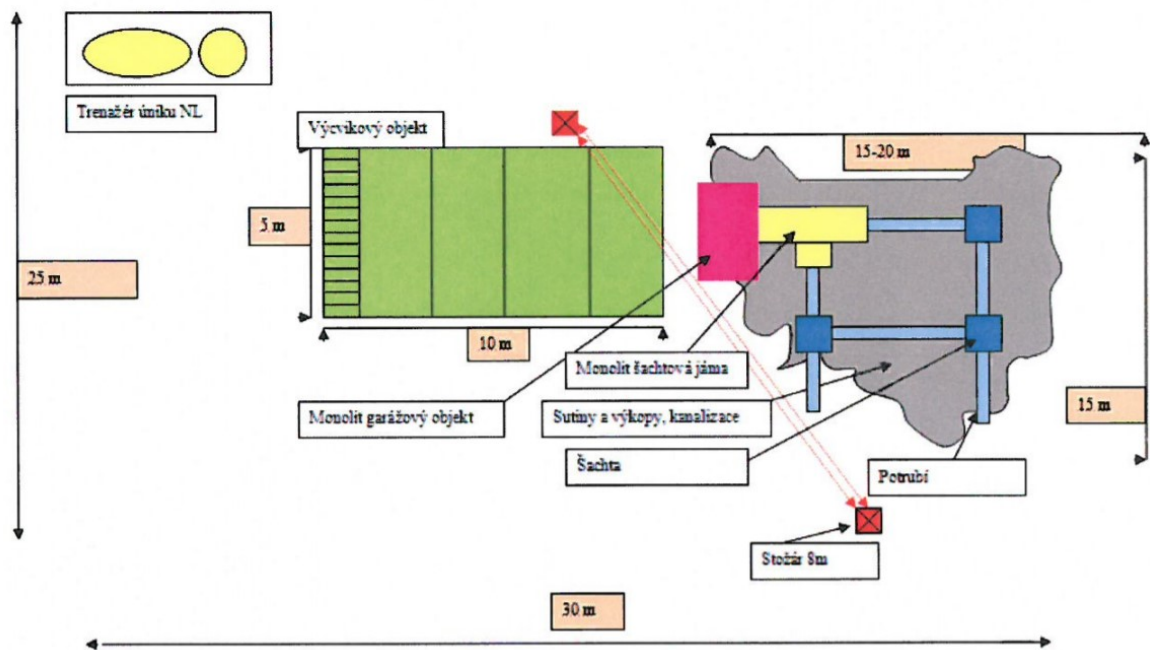
Protiplýnový polygon má několik částí: přípravná, fitness, tepelná zóna, plynový polygon a řídicí centrum. Místnost fitness je důležitá pro zahřátí a dosažení vyšší tepové frekvence, následně vstoupí do tepelné zóny, ve které je vzduch vyhříván na teplotu 70–80 °C, poté procházejí soustavou překážek a klecí v polygonu, jehož část je zadýmena, aby byla co nejlépe nasimulována situace během skutečného požáru. Prostor je také ozvučen a výcvik je tedy doprovázen sérií různých zvuků opět k přiblížení reality. Celý prostor je monitorován infračervenými kamerami a pro další zajištění bezpečnosti účastníku výcviku je taktéž monitorována jejich tepová frekvence. Toto kontroluje a sleduje nepřetržitě během výcviku pověřený pracovník v řídicím centru.

Obrázek 6 Protiplynový polygon Valašské Klobouky (požary.cz, 2008)

3.2.2 Výcvikový polygon Zlín

V květnu 2014 byl uveden do provozu výcvikový polygon na stanici HZS ve Zlíně. Tento výcvikový polygon je zaměřen na výcvik jednotek PO, ale i ostatních složek IZS. Stejně jako polygon ve Valašských Kloboukách i tento se skládá z několika interiérových ale i exteriérových částí v rámci, kterých je možné cvičit různé druhy mimořádných událostí jako je např. požár budovy a s tím související vyhledávání osob, orientace v zadýmeném prostředí, záchrana osob z výšky a hloubky, záchrana osob ze sutin a závalů, zamezení úniku nebezpečných látek, stabilizace staticky narušených budov apod. Dále jsou i součástí exteriéru polygonu svodidla pro simulaci dopravní nehody.

Obrázek 7 Výcvikový polygon Zlín – schéma (HZS ZLK, 2013)

3.2.3 Výcviková činnost JPO v roce 2020 a 2021

Každoročně Oddělení integrovaného záchranného systému a služeb HZS ZLK zveřejňuje zaměření témat pro pravidelnou odbornou přípravu JSDH obcí a podniků. Tato témata vychází především z Bojového řádu jednotek PO, Cvičebního řádu jednotek PO, Souborů typových činností, Řádu technické služby, dále jsou témata zaměřena např. zkoušky různých druhů požární techniky, témata v rámci radiokomunikace, povinnosti pravidelných kontrol a revizí. Tato témata jsou přidělena dle funkcí u družstva, a sice:

- velitel jednotky,
- velitel družstva,
- technik strojní služby,
- technik technické a chemické služby a
- hasič.

Přestože tato témata stejně jako termíny kurzů v rámci odborné přípravy JSDH obcí jsou vydány i pro letošní rok, bohužel pandemie COVID-19, která ochromuje běžný život ve všech směrech, některé kurzy, pokud je to možné, se absolvují prostřednictvím e-learningu.

4 ANALÝZA STAVU, PŘÍPRAVY A VÝCVIKU JPO II

V rámci analýzy stávajícího stavu, přípravy a výcviku bylo využito zkráceného statistického výzkumu – dotazníkové šetření, kdy jednotlivé JPO II odpovídaly na dotazník, jež tvoří přílohu P II. Na toto dotazníkové šetření navazuje SWOT analýza, která identifikuje silné a slabé stránky JPO II, ale také příležitosti a hrozby, které mohou plynout z činností JPO II.

4.1 Dotazníkové šetření

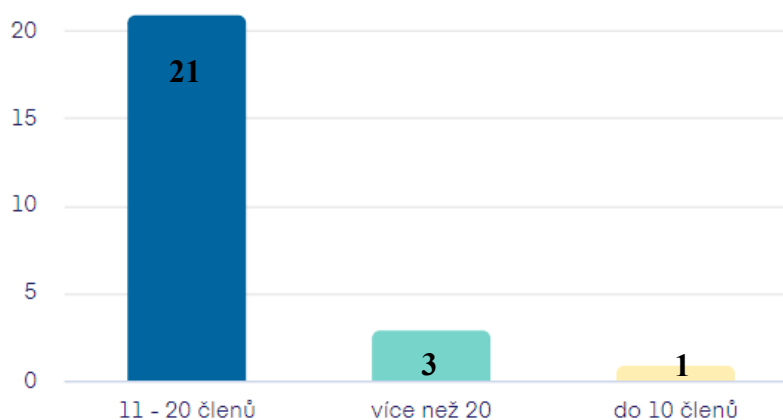
Při dotazníkovém šetření bylo osloveno všech 25 JPO II ve Zlínském kraji, odpověď zaslaly všechny jednotky. Dotazníkové šetření bylo prováděno anonymně, a to z toho důvodu, že ve všech jednotkách není dodržována předepsaná periodicita povinných kurzů. Otázky byly koncipovány tak, aby byla možnost získat představu o jejich činnosti v rámci jednotky, a to i vzhledem k tomu, že je stále do určité míry založena na jejich dobrovolnosti, ochotě obětovat svůj volný čas na úkor své práce, rodin.

4.1.1 Odpovědi JPO II v rámci dotazníku

1. Kolik máte členů v jednotce?

- do 10 členů
- 11–20 členů
- více než 20

Graf 2: Kolik máte členů v jednotce?

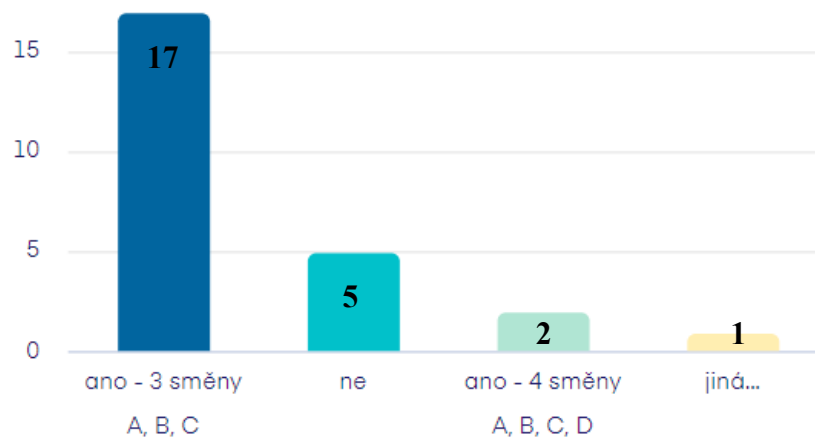
Z první otázky vyplývá, že 84 % JPO II ZLK má ve své jednotce 11–20 členů, což se dá považovat za dostačující počet členů pro vytvoření tzv. směnování. Zavedení směn tak

vyřeší situace, kdy v minulosti se na v případě výjezdu sjelo velké množství členů, a vznikal zmatek, kdo k danému výjezdu pojede anebo došlo k situaci, kdy se např. nedostavil dostatečný počet, anebo nepřišel žádný strojník. Na první otázku proto navazuje otázka zaměřená na tvorbu směn.

2. Jsou členové Vaší jednotky rozdělení do směn držících pohotovost?

- ano - 3 směny A, B, C
- ano - 4 směny A, B, C, D
- ne
- jiná:

Graf 3: Jsou členové Vaší jednotky rozdělení do směn držících pohotovost?

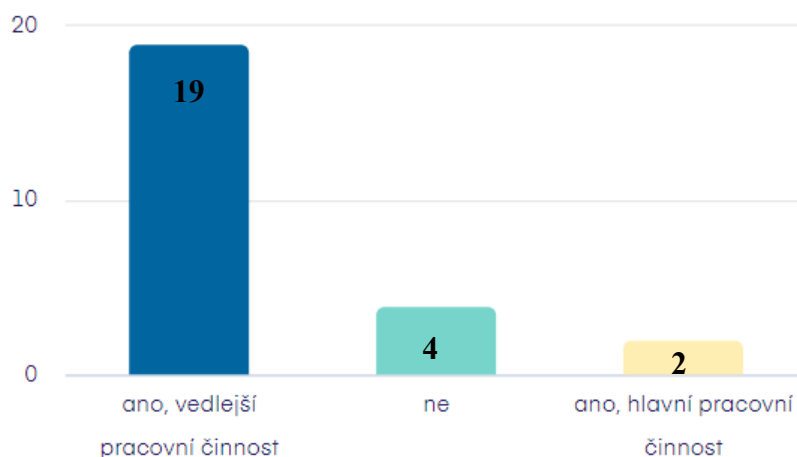
Dělení na směny, konkrétně na 3, které je používáno u HZS, používá 17 JPO II, což představuje 68% jednotek. Systém 4 směn využívají 2 JPO II, což odpovídá tomu, že v rámci Zlínského kraje jsou 2 JPO II, které zaměstnávají své členy na hlavní pracovní poměr, a sice se jedná o jednotky měst Rožnov pod Radhoštěm a Zlína. Tato domněnka by se měla projevit v následující otázce, která je zaměřena na odměňování členů JSDH.

Dalších 5 jednotek nevyužívá žádného systému směn, což zvyšuje riziko, že se nedostaví dostatečný počet členů pro uskutečnění výjezdu, tedy v minimálním počtu 1+3, a jednotka tak nebude schopna vyjet ve stanoveném čase do minut od vyhlášení poplachu nebo nebude schopna vyjet vůbec. Jedna jednotka má jiný systém, konkrétně takový, kdy každou neděli se členové píší na pohotovost tak, aby byl celý následující týden vykrytý min. počtem 1+3. V případě, že jsou vydány výstrahy Českého hydrometeorologického ústavu (dále ČHMÚ) je tento počet navýšen o další členy v počtu 1+1 pro možný výjezd ostatní techniky.

3. Jsou členové Vaší jednotky placeni zřizovatelem?

- ano, hlavní pracovní činnost
- ano, vedlejší pracovní činnost
- ne

Graf 4: Jsou členové Vaší jednotky placeni zřizovatelem?

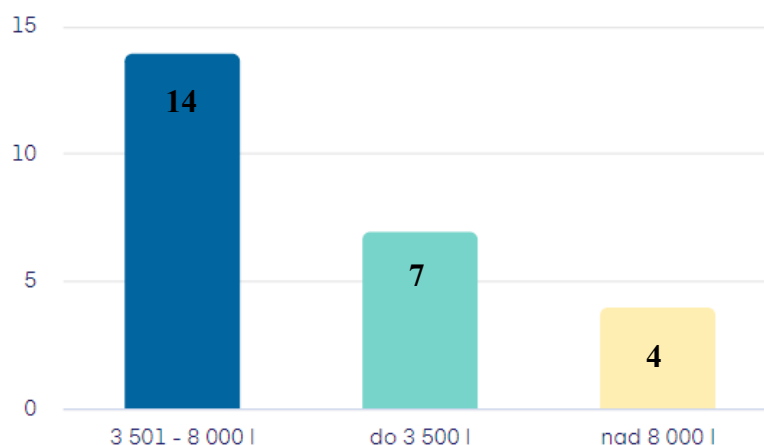

Jak již bylo zmíněno výše, ve Zlínském kraji zřizují jen 2 města jednotky s členy, kteří vykonávají činnost v rámci jednotky jako hlavní pracovní činnost. Tato skutečnost se projevila i v odpovědích na otázku č. 3. 76 % JPO II vykonávají činnost jako vedlejší pracovní činnost u zřizující obce, čímž je jim alespoň kompenzována ušlá mzda nebo plat v jejich zaměstnání na hlavní pracovní činnost. Obce samozřejmě mohou přistoupit i k proplácení příspěvku za pohotovostní hodiny, tedy čas, kdy členové jednotky se nesmí z důvodu pohotovosti vzdálit ze své obce. Zbývající 4 jednotky nejsou ze strany obce odměňovány žádným způsobem, což se může negativně projevit na daném JSDH, a to z pohledu např. nedostatečného počtu členů při vyhlášeném poplachu anebo nedodržení výjezdového limitu 5 minut.

4. Jakou má Vaše jednotka CAS z pohledu objemu vody?

- do 3 500 l
- 3 501 - 8 000 l
- nad 8 000 l

Graf 5: Jakou má Vaše jednotka CAS z pohledu objemu vody?

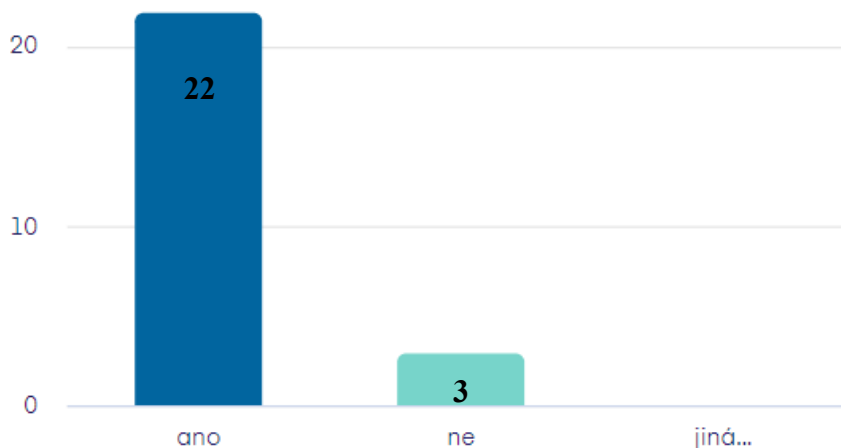

Otázka č. 4 byla zaměřena na vybavenost jednotky z pohledu techniky. Vzhledem k tomu, že JPO II podporují JPO I, tedy profesionální jednotky HZS ČR, především při výjezdech ve vzdálenějších katastrofách od stanice JPO I, nemusí se vždy jednat o jednotky, které disponují velkokapacitními CAS, které se využívají pro zásobování vodou v těžko dostupných terénech s nedostatečnou nebo žádnou sítí hydrantů. Velkokapacitní CAS vlastní jen 4 JPO II, 7 jednotek má speciální CAS s objemem vody jen do 3 500 l, což odpovídá objemu, které mají JPO I, i když v současnosti se v rámci vybavenosti HZS ČR začínají pořizovat CAS s minimálním objemem 4 000 l. Zbývajících 56 % JPO II jsou vybaveny běžnými CAS.

5. Provádí Vaše jednotka předepsané výcviky v pravidelných intervalech?

- ano
- ne
- jiná:

Graf 6: Provádí Vaše jednotka předepsané výcviky v pravidelných intervalech?

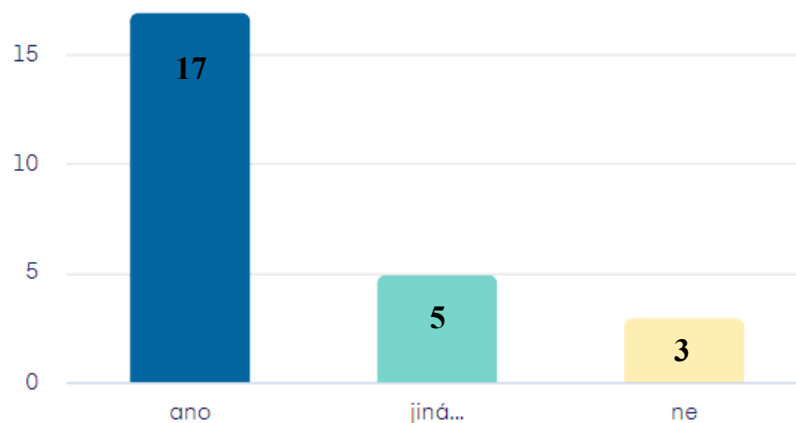

Z pohledu stavu a připravenosti jednotek se jedná o docela zásadní otázku. Přestože členové JSDH většinou vykonávají činnost u jednotky na úkor svého volného času popřípadě zaměstnání, činnost u jednotky PO má daná pravidla, která mají jednotlivé členy chránit z pohledu jejich bezpečnosti a zdraví. Tato pravidla úzce souvisejí z nezbytností absolvování základní odborné přípravy a absolvování jejich periodických opakování, ale také vykonávání výcviků dle Bojového řádu jednotek požární ochrany a Metodických listů vydávaných v rámci Sbírký interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR. Vzhledem k tomu, že při mimořádných událostech se vystavují nebezpečí všichni zasahující, ať už se jedná o profesionální jednotky anebo dobrovolné jednotky, je potřeba dodržovat a znát postupy, které jsou dané. S ohledem na odpověď na otázku č. 5, kdy 88 % JPO II odpovědělo ano, se dá předpokládat, že velitelé JPO II dodržují předepsaná pravidla pro pravidelné provádění výcviků. Otázka, která následuje, tuto otázku doplňuje o informaci, zda se těchto pravidelných výcviků účastní všichni členové jednotky.

6. Účastní se všichni členové Vaší jednotky pravidelných výcviků?

- ano
- ne
- jiná:

Graf 7: Účastní se všichni členové Vaší jednotky pravidelných výcviků?

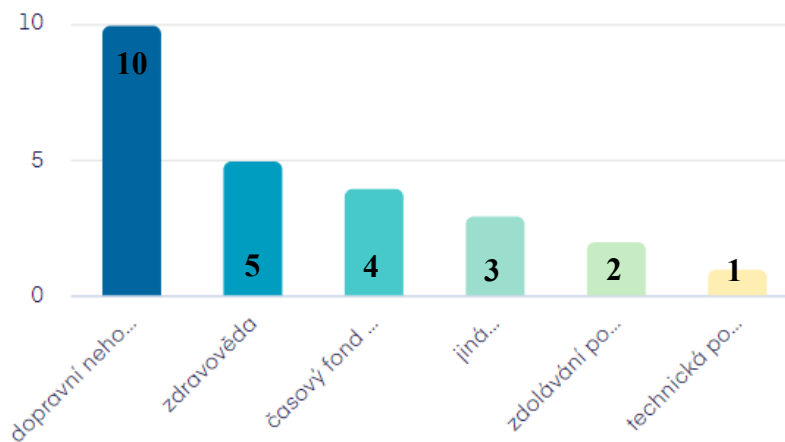

Přestože odpověď ano uvedlo 68 % JPO II, z odpovědí možnosti jiná je zřejmé, že buď se těchto pravidelných výcviků účastní většina, ať už v běžných termínech tak i náhradních. Navíc, pokud jsou členy JSDH i příslušníci HZS ČR, tyto pravidelné výcviky absolvují v rámci své hlavní pracovní činnosti. Pokud jsou v jednotce členové, kteří nemají splněny výcviky a školení, veškerou zodpovědnost za jejich přítomnost při zásahu přebírá velitel dané jednotky v plném rozsahu.

7. U kterých výcviků byste uvítali zvýšení počtu výcvikových hodin?

- dopravní nehody
- zdolávání požárů
- technická pomoc
- zdravotní péče
- časový fond výcviků je dostačující
- jiná:

Graf 8: U kterých výcviků byste uvítali zvýšení počtu výcvikových hodin?

Z celkového počtu 25 JPO II je 8 předurčeno k zasahování u dopravních nehod, důvod této předurčenosti je jejich umístění, kdy dokáží pokrýt oblast, která je ve větší vzdálenosti, než je cca 15 km od stanice profesionální jednotky. Nicméně k nehodám mohou být povolány i ty JPO II, které nejsou od HZS ČR předurčeni. V sedmé otázce měly jednotky možnost se vyjádřit k časovému fondu výcviků a kurzů, a to v tom ohledu, zda by v některé oblasti výcviků a kurzů uvítaly vyšší časový fond. Celkem 10 jednotek by souhlasilo s navýšením počtu hodin výcviků zaměřených na dopravní nehody a 5 v případě zdravotní péče. Co se týče jiných oblastí, 3 jednotky zmínily následující:

- práce na vodě a zásah na nebezpečnou látku,
- co není v rámci jednotky jasné anebo v čem pocítují mezery, vytvoří si daná jednotka výcviky nad rámec svých povinností, aby danou problematiku lépe pochopili a zvládli,
- praxe a řádné proškolení u HZS v rámci kurzů nositelé dýchací techniky (dále NDT), strojníci (S40) a velitelé (V40).

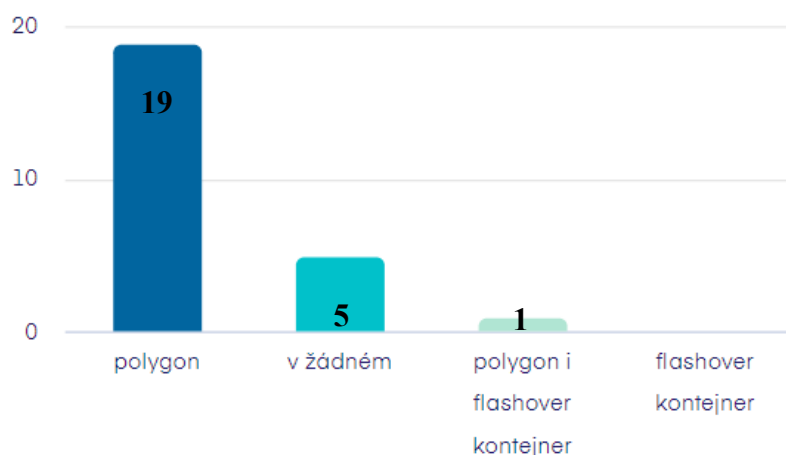
V případě posledního návrhu lze polemizovat, co tím bylo myšleno. Rozsah praxe bohužel nikdo nedokáže rozšířit. Co je myšleno řádným proškolením v rámci vyjmenovaných kurzů u HZS, lze těžko odhadnout. Vyjmenované kurzy jsou základní, zakončeny přezkoušením, stejně jako je tomu u opakujících se kurzů pro velitele a strojníky.

Pokud JSDH mají mezi svými členy příslušníky HZS, získávají tím velkou výhodu v případě kurzů a výcviků, které už si jednotka pořádá sama, a to z toho důvodu, že ostatní získávají zprostředkovaně cenné zkušenosti svého kolegy z profesionálního prostředí.

8. Účastní se Vaše jednotka výcviků i v následujících výcvikových zařízeních?

- polygon
- flashover kontejner
- polygon i flashover kontejner
- v žádném

Graf 9: Účastní se Vaše jednotka výcviků i v následujících výcvikových zařízeních?

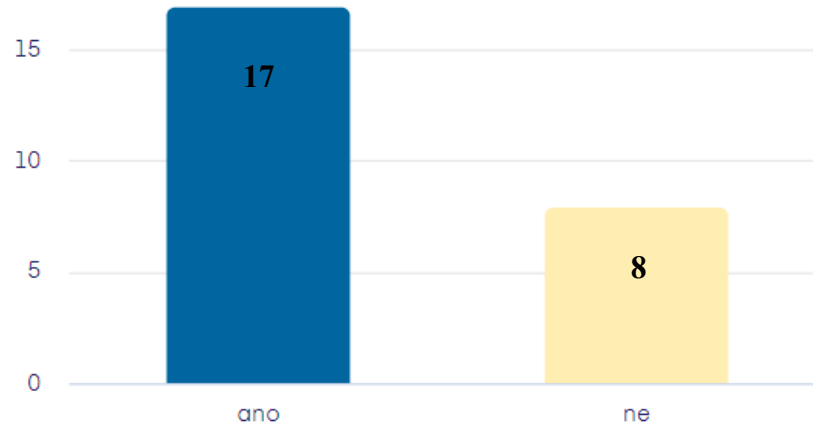

Více jak $\frac{3}{4}$ JPO II se účastní výcviků v polygonu, jak bylo uvedeno výše, ve Zlínském kraji mají JSDH možnost využít jak polygon ve Valašských Kloboukách anebo na stanici ve Zlíně. Polygony jsou k dispozici bezplatně, výcviky v těchto polygonech pro dobrovolné jednotky jsou zahrnuty v dotacích HZS ZLK pro tyto jednotky. Jen 1 jednotka z 25 má možnost výcviku kromě polygonu i ve flashover kontejneru. Vzhledem k tomu, že tento výcvik je jak časově, tak i finančně náročný, dá se předpokládat, že ne všechny obce dokáží vyčlenit další finance k absolvování tohoto nevhodného zážitku pro dobrovolné i profesionální hasiče. Na druhou stranu je škoda, že 5 JPO II nevyužívá ani možnosti bezplatného výcviku v polygonu.

9. Vlastní Vaše jednotka automatizovaný externí defibrilátor (dále AED)?

- ano
- ne

Graf 10: Vlastní Vaše jednotka automatizovaný externí defibrilátor (AED)?

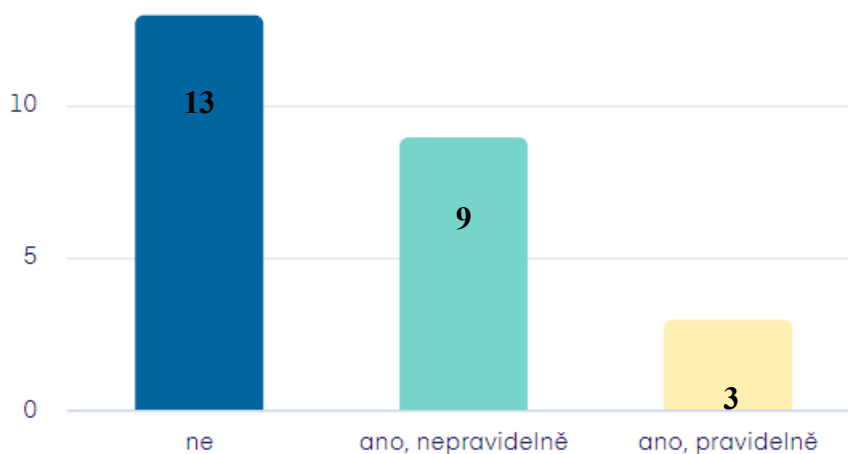

Je s podivem, že v rámci Zlínského kraje vlastní více dobrovolných jednotek automatizovaný externí defibrilátor (AED) než kolik toto zařízení vlastní profesionálních jednotek HZS ZLK. Přitom se jedná o specifické zařízení, které vyžaduje bezchybnou obsluhu a zacházení, které při nesprávním použití může ublížit jak záchraňovanému, tak i záchránci. Při mimořádných událostech mohou být zasahující vystaveni velkému psychickému vypětí, které může ovlivnit jejich činnost negativním směrem.

10. Provádíte v rámci Vaší jednotky fyzickou přípravu, případně její testování?

- ano, pravidelně
- ano, nepravidelně
- ne

Graf 11: Provádíte v rámci Vaší jednotky fyzickou přípravu, případně její testování?

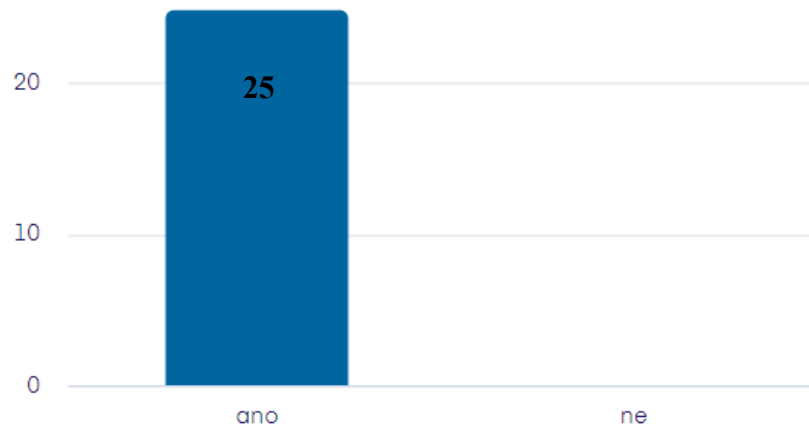

Předposlední otázka dotazníku byla zaměřena na prověřování fyzické přípravy. Více než polovina JPO II tuto záležitost neřeší. Bohužel v případě mimořádných událostí většího rozsahu bývají zranění hasiči většinou z řad dobrovolných jednotek. Přestože tuto činnost vykonávají ve svém volném čase, měli by sami dbát o své zdraví. Při dlouhotrvajících zásazích, jakými jsou např. požáry stohů slámy, sena v letních obdobích, se jedná o fyzickou námahu spojenou s manuální prací v rádech několika hodin, kdy je potřeba pracovat v plné zásahové výzbroji., což pro netréňovaného jedince může mít velmi vážné následky. Ovšem jako je tomu u zodpovědnosti velitele JSDH, co se týče platnosti osvědčení a provedených kurzů a cvičení, tak by to mělo být i s jeho znalostí fyzické výdrže ostatních členů.

11. Jsou pro Vás předávané zkušenosti a informace získané během výcviku s příslušníky HZS ČR přínosem?

- ano
- ne

Graf 12: Jsou pro Vás předávané zkušenosti a informace získané během výcviku s příslušníky HZS ČR přínosem?

Na poslední otázku odpověděli všichni jednomyslně ano, což potvrzuje, že pravidelné setkávání v rámci praktických výcviků, kdy příslušníci HZS připravují různá stanoviště s různým tematickým zaměřením, má pro JPO II smysl a může jim přinést cenné zkušenosti, které jim mohou usnadnit práci při zásahu, ale v některých případech eliminovat případné ublížení na zdraví.

4.1.2 Shrnutí vyhodnocení dotazníků

Výhodou použitého dotazníkového šetření mezi JPO II ZLK je skutečnost, že nakonec odpovědělo všech 25 JPO II. Z jejich odpovědí lze odvodit, že jednotlivé JPO II si jsou vědomi zodpovědnosti, kterou nesou v rámci svého zařazení do kategorie II. Pokud se jedná o výjezdy ve vzdálenějším katastru pro profesionální jednotku PO I, právě daná JPO II přebírá veškerou zodpovědnost do příjezdu JPO I. Z tohoto důvodu musí tyto jednotky přistupovat k činnosti s maximální zodpovědností, byť je to činnost, kterou vykonávají ve svém volném čase a v některých případech bez nároku na finanční náhradu.

Pokrokem u JPO II je směnové rozdělení, které v minulosti téměř neexistovalo a místo, aby družstvo si rozdělovalo jednotlivé činnosti při zásahu dle pokynů velitele, nastávala situace, kdo vůbec k dané mimořádné události vyjede. I když jednotlivým členům chodí oznamovací SMS zprávy z operačního střediska HZS, musí být v přítomni v dané obci, pokud mají přidělenou pohotovost, i vzhledem k tomu, že výjezdový čas je do 5 minut. V současné době využívá jakýkoliv systém směnování 92 % JPO II ZLK.

V minulosti bylo málo jednotek PO II, kdy obce jim přiznávaly finanční náhradu. Dá se i považovat právě toto finanční ohodnocení jako určitý motivační prvek pro dodržování

předepsaného proškolení, pravidelného opakování kurzů a výcviků. Přičemž jsou i nadále JPO II, jejíž někteří členové nedodržují pravidelnost školení a výcviků, což musí velitel vyhodnotit při zařazování těchto členů do výjezdové jednotky v pohotovosti. Přestože vykonávají tuto činnost především na bázi dobrovolnosti, musí si všichni uvědomovat nebezpečí, které u mimořádných událostí všem zúčastněným hrozí. Kromě dodržování pravidelnosti výcviků, měli by i jednotliví členové dbát na vlastní fyzickou kondici, a to i vzhledem ke skutečnosti, že pokud dojde ke zranění hasiče při fyzicky náročnější zásahu, většinou se jedná o členy JSDH. Samozřejmě, že cítí svou důležitost při zásahu, nicméně je potřeba dbát i na vlastní zdraví a životy. Pozitivem je, že 88 % JPO II ZLK dbá na fyzickou přípravu, ať už je prověřována pravidelně nebo nepravidelně. Navíc 80 % JPO II uvedlo, že mají možnost absolvovat výcvik v některém z polygonů anebo ve flashover kontejneru. Těchto výcviků by měly JSDH využívat pravidelně a možná i povinně, protože tato zařízení dokáží navodit atmosféru mimořádné události, což jim pomůže lépe zvládnout podobnou skutečnou stresovou situaci.

Zajímavostí či zvláštností je, že ve Zlínském kraji je jen 6 profesionálních jednotek, které vlastní AED, kdežto ve Zlínském kraji je 17 JPO II, které mají toto zařízení ve vlastní výbavě. Dá se říct, že toto je smutnou záležitostí systému v rámci HZS ČR, kdy dobrovolné jednotky mají kolikrát lepší a modernější vybavení než profesionální jednotky, a to například i v případě cisteren.

4.2 SWOT analýza

Dotazník byl zaměřen jak na akceschopnost jednotky, techniku, tak ale i přístup jejich členů ve vztahu ke kurzům a výcvikům. Pro doplnění dotazníku je použita SWOT analýza JPO II, tedy silné (S) a slabé (W) stránky jednotek PO II jako celku, ale také určení příležitostí (O) a hrozeb (T).

4.2.1 Silné stránky (Strengths – S)

Ze silných stránek, které lze spatřit ať už v činnosti, proškolení, technického vybavení následující:

- S1 Ochota členů vykonávat činnost požární ochrany ve svém volném čase, na úkor rodiny nebo zaměstnání,
- S2 Rozsáhlá „sít“ v rámci celé republiky,
- S3 Dostatečný počet členů pro vytvoření směnového systému,
- S4 Členové i z řad profesionálních příslušníků HZS ČR,
- S5 Lepší a moderní vybavenost v porovnání s HZS ČR,
- S6 Podpora ze strany zřizovatele – obce,
- S7 Odhodlanost,
- S8 Ochota a schopnost zastoupit v prvotní fázi JPO I do jejich příjezdu,
- S9 Přístup zaměstnavatelů členů JPO II.

Jak již bylo zmíněno výše, je potřeba ocenit ochotu členů v rámci dobrovolnosti v jednotce, což je významnou hlavní stránkou JPO II. Jako další silná stránka se zmiňuje rozsáhlá „sít“ v rámci republiky, např. ve Zlínském kraji působí 13 profesionálních stanic, což představuje přibližně poloviční počet JPO II ZLK. Navíc k tomu vysoký počet zájemců být součástí JSDH, a tím i většinou rozšířit výjezdové družstvo. JPO II mají velkou výhodu, že i příslušníci HZS ČR jsou členy JSDH, což lze považovat nejen za silnou stránku ale i příležitost v rámci SWOT analýzy. Další ze silných stránek je v některých případech dokonce lepší vybavenost v rámci techniky ve srovnání s profesionálními jednotkami. Některé obce investují např. do pořízení nové CAS i několik milionů korun českých, což navazuje na další silnou stránku, kterou je nutná podpora ze strany zřizovatele, tedy obce. Ve většině obcí je tato podpora ze strany vedení obcí velmi silná,

důvodem je i skutečnost, která je ukotvena již v historii, kdy dobrovolné jednotky v rámci jakýchkoliv kategorií požární ochrany, byly a stále jsou pro obce velkým pomocníkem při jakýchkoliv mimořádných událostech, ale jedná se často i o spolky, které se podílejí jak na kulturním vyžití v obcích, tak i na zájmové činnosti pro malé děti a dospívající mládež při jejich zapojení do požárního sportu.

Mezi jednu z nejdůležitějších vlastností typickou pro hasiče dobrovolného i profesionálního musí patřit odhodlanost, což vychází i z motto, které se vztahuje k jejich práci, a to: „hasiči jdou tam, odkud ostatní utíkají“. Ovšem aby byla silnou stránkou, nesmí být tato odhodlanost přehnaná.

Další silnou stránkou je schopnost zvládnout krizovou situaci do doby příjezdu profesionálních jednotek na místo mimořádné události. Mnohdy je zásah nepříjemnou stresovou situací, která pro dobrovolné hasiče může být i traumatizujícím zážitkem.

V neposlední řadě jako silnou stránku lze považovat i přístup zaměstnavatelů jednotlivých členů JPO II, a to z toho důvodu, že v případě výjezdu člena JPO II, který v daný okamžik vykonává svoji hlavní pracovní činnost, zaměstnavatelé svým zaměstnancům z řad dobrovolných hasičů toleruje pohotovost ve své pracovní době a vychází vstříc. Zaměstnavateli pak náleží náhrada mzdových nákladů za absenci zaměstnance během zásahu.

4.2.2 Slabé stránky (Weaknesses – W)

Slabé stránky souvisí v případě JSDH s jejich dobrovolností a tím i s ochotou jednotlivých členů obětovat svůj volný čas a rodinný život této činnosti.

W1 Neorganizovanost z pohledu nastavení výjezdového systému,

W2 Nedostatek času,

W3 Fyzická zdatnost,

W4 Nedodržování pravidelných intervalů kurzů a výcviků,

W5 Odhodlanost a horlivost,

W6 Nedostatečná podpora ze strany obce,

W7 Přístup zaměstnavatelů členů JPO II.

Stále existují jednotky bez výjezdového systému, což může být slabou stránkou z toho důvodu, že v případě výjezdu se sejde více členů a než se dohodnou, kdo vyjede, může

dojít k vypršení časového limitu, který je v případě JPO II 5 minut. Nebo naopak tím, že nemají stanovený systém směn, může nastat situace, kdy se v případě výjezdu nesejde dostatečný počet členů pro výjezd a jednotka není tak schopná vyjet. Navíc jakékoliv takové pochybení je zaznamenáno ve statistickém sledování událostí, což v případě opakujících se takových pochybení může vést k zařazení do nižší kategorie JPO.

Další slabou stránkou je fyzická zdatnost, protože je potřeba si uvědomit, že při každém zásahu jsou všichni zasahující povinni být oblečení v zásahovém oděvu, mít zásahovou obuv a zásahová přilbu, případně ještě dýchací přístroj. Toto veškeré vybavení, jehož celková hmotnost se pohybuje kolem 25 kg, musí mít zasahující po celou dobu zásahu v jakémkoliv počasí. Pokud jsou ovšem členové méně fyzicky zdatní, tato tíha se po delší době pro jejich netrénované tělo může stát nebezpečím, které jim může způsobit nemalé problémy, proto by výcviky v polygonech měly být v případě JPO II povinným výcvikem, aby si každý mohl zjistit, kde jsou jejich limity.

Odhodlanost je zmíněna jako silná stránka, ale odhodlanost doplněná horlivostí může být naopak slabou stránkou, ale i hrozbou. Důvodem je skutečnost, že odhodlanost je jak pro dobrovolné, tak i profesionální hasiče nepostradatelnou vlastností, ale nicméně je potřeba držet tuto vlastnost tzv. „na uzdě“.

Vzhledem k tomu, že jakákoliv podpora ze strany obce je v případě JPO II nezbytnou i z pohledu vybavenosti jednotek, a to z toho důvodu, že bez této podpory by jednotka nemusela být zařazena do kategorie požární ochrany II. Ovšem je nutno zmínit, že tato podpora může být ovlivněna změnou na politické scéně na komunální úrovni.

Přestože přístup zaměstnavatelů členů JPO II byl uveden jako silná stránka, lze jej považovat i za slabou stránku, a sice v tom ohledu, že někteří zaměstnavatelé neumožňují nebo jen v omezené míře tolerují pohotovost členů JPO II během pracovní doby, i když je jim zřejmé, že za dobu nepřítomnosti zaměstnance na pracovišti během jeho pracovní doby, obdrží náhradu mzdových nákladů.

4.2.3 Příležitosti (Opportunities – O)

Příležitosti se dají specifikovat z pohledu, co činnosti v jednotce jednotlivým členům přináší stejně jako jejich účast na různých výcvicích, kurzech a školeních.

- O1 Získání zkušeností v rámci výjezdů JPO II,
- O2 Praktický výcvik ve spolupráci anebo pod vedením příslušníků HZS,
- O3 Výcviky v polygonech a flashover kontejneru,
- O4 Účast na taktických a prověřovacích cvičení,
- O5 Požární sport.

Příležitosti, které přináší činnost v rámci JPO II, jsou zkušenosti, které dobrovolní hasiči, kteří chtějí pokračovat ve svém profesním životě jako profesionální hasiči, získávají během zásahů. Práce profesionálních hasičů je jak psychicky, tak i fyzicky velmi náročná a pokud se s tím v rámci svých předchozích zkušeností příslušník nesetkal, některé události mohou být pro ně silným traumatem, které nakonec může vést k jeho odchodu ze služebního poměru. Ovšem pokud má možnost vykonávat činnost v požární ochraně v jednotce kategorie II, která je nejbližší JPO I, tedy profesionálním hasičům, má velkou příležitost poznat blíže jejich práci a získat tak představu o rutinní práci profesionálního hasiče.

Stejně jako zkušenosti mají cenný přínos, obdobný přínos mají i praktické výcviky, které organizují pro JSDH příslušníci HZS. Jedná se o víkendové celodenní výcviky, kdy je stanoveno několik stanovišť, na kterých mají členové JPO II možnost vyzkoušet si různé činnosti, jako je např. dopravní nehoda s vyproštěním, vyproštění zavalené osoby anebo vyproštění osoby ze studny, záchrana osob ze zakouřeného prostředí, zajištění objektu pomocí stabilizačního zařízení, simulace zásahu spojeného s únikem nebezpečné látky. K těmto praktickým výcvikům se využívá i objektů určených k demolici pro vyzkoušení zavalení osob anebo zásahu při požáru budovy a s tím související záchrana osob. Vybrané objekty jsou vybírány na základě spolupráce HZS ČR s městy anebo s krajskými úřady.

Tyto praktické zkušenosti je vhodné doplňovat výcviky v polygonech, ať už ve Zlínském kraji např. protiplynovém ve Valašských Kloboukách nebo v polygonu ve Zlíně, který ale už bývá součástí praktických výcviků.

Významnou příležitostí je samotná účast členů na taktických a prověřovacích cvičení HZS ČR, ke kterým bývají přizváni i JSDH. Jedná se o cvičení, která jsou určena pro všechny složky IZS, tedy především HZS ČR, Policie ČR a Zdravotnická záchranná služba. Jedná

se např. o nehody osobních vlaků v kombinaci se silničními dopravními prostředky nebo nehody v souvislosti s únikem nebezpečných látek.

Stejně jako zkušenosti z reálných zásahů mohou být významným plusem v případě rozhodnutí stát se příslušníkem HZS, příležitostí se tak stává i požární sport, který v České republice vrcholí mistrovstvím České republiky pro družstva HZS ČR a pro družstva JSDH obcí. Tento požární sport má několik disciplín:

- Požární útok,
- Výstup do 4. podlaží cvičné věže,
- Běh na 100 m překážek,
- Štafeta 4 x 100 m překážek,
- TFA, tedy z anglického názvu the Toughest Firefighter Alive – Nejtvrdší hasič přežije.

V poslední zmiňované disciplíně patří příslušníci HZS ČR mezi světovou špičku, kdy od 90. let 20. století se příslušníci HZS ČR umísťují v první desítce, a dokonce obsazují i stupně vítězů. Jedná se o fyzicky nejnáročnější disciplínu složenou ze 4 úseků, kterou soutěžící provádí v kompletním zásahovém obleku včetně zásahové přilby a také s použitím dýchacího přístroje a nasazenou dýchací maskou. Úseky tohoto čtyřboje jsou tedy následující:

1. Roztažení a smotání hadic,
2. Údery těžkým kladivem, přemístění osoby anebo jiné zátěže a překonání překážky o výšce 3 metrů,
3. Vynesení nebo vytažení zátěže na určenou konstrukci,
4. Výběh do několikapatrové budovy, zpravidla se jedná o rozmezí od 10 do 20 pater.

4.2.4 Hrozby (Threats – T)

V neposlední řadě v souvislosti s činností JPO II existují i hrozby, které především souvisejí s nedodržováním předepsaných pravidel a přístupem členů k přípravě a výcvikům.

- T1 Nedodržení pravidelných intervalů školení a výcviků,
- T2 Přítomnost neproškolených členů ve výjezdové jednotce,
- T3 Nedostatek zkušeností,
- T4 Horlivost členů při zásahu,
- T5 Neúčast na praktických výcvicích,
- T6 Nezájem anebo nevyužití možností výcviků v polygonech,
- T7 Požití alkoholu před výjezdem anebo zbytkový alkohol.

Jak již bylo uvedeno a zodpovězeno v dotaznících, jsou členové, kteří se neúčastní pravidelných výcviků a kurzů. Jako důvod byl zmíněn nedostatek času z důvodu zaměstnání a členové si potřebné výcviky doplní následně. Nicméně velitel jednotky musí mít přehled, komu jaké výcviky chybí a musí vědět, koho nemůže zařadit v danou chvíli do výjezdu. V případě zranění, v nejhorším případě smrti takového člena musí si být velitel vědom skutečnosti, že veškerou zodpovědnost v tomto případě přebírá velitel jednotky.

Další hrozbou je nedostatek zkušeností, a to na různých pozicích – velitel, strojník anebo hasič. Zájem o to být součástí výjezdové jednotky je v rámci JSDH značný. Ovšem může se stát, že například strojníkem se stane člověk, který nemá ještě dostatečné zkušenosti s řízením CAS, i když absolvuje pravidelné kondiční jízdy. Přesto při výjezdu se členové dostávají do stresu, a pokud nemají dostatek zkušeností s řízením cisterny, může lehce dojít k nehodě. Členové JPO II na pozici strojníka si musí být vědomi, že přebírají zodpovědnost při řízení CAS za život vlastní, životy svých kolegů v kabině, ale i ostatních účastníků dopravního provozu, ale také za vozidlo, které má hodnotu několika milionů korun českých. V případě velitele je potřeba mít dlouhodobější zkušenosti i z pozice hasiče, aby dokázal své lidi správně vést do příjezdu nadřazené jednotky, tedy JPO I.

Významnou hrozbou může být také horlivost, která se objevila i jako silná ale i slabá stránka. V hrozbu se taková vlastnost mění např. v případě požáru, kdy chybným úkonem anebo neuposlechnutím velitele se může vystavit zasahující člen JPO nebezpečí, ale může také vystavit nebezpečí své kolegy. Samozřejmě, jak již bylo zmíněno na začátku SWOT

analýzy, určitá míra horlivosti je potřebná pro práci hasiče, ale nemůže se překloupat do takové úrovně, která představuje nebezpečí.

Pokud mají JPO II příležitosti účastnit se výcviků v polygonech anebo je město nebo obec ochotná jim přispět na výcvik ve flashover kontejneru, měli by těchto příležitostí využívat a absolvovat. Díky tomu se zjistí jak fyzická kondice, tak schopnost reakce ve stresové situaci, kterou zásahová činnost dle závažnosti přináší. Ovšem takovéto pravidelné výcviky nejsou požadovány na základě pokynů generálního ředitele HZS ani legislativy, i když pokud se jedná o jednotky, které určitý časový úsek suplují profesionální jednotku JPO I do jejich příjezdu, anebo jsou významnou posilou pro JPO I, měla by jejich fyzická i zdravotní kondice tomu odpovídat.

V neposlední řadě by měli členové dbát na to, aby v případě, že drží pohotovost, nepožívali alkoholické nápoje anebo v jejich těle nebyl zbytkový alkohol. V takovém případě nesmí zasahující použít dýchací přístroj, což je dáno chemickým řádem, a neměl by být vůbec přítomný u zásahu.

ZÁVĚR

Jak již bylo zmíněno v úvodu, sbory dobrovolných hasičů jsou neodmyslitelnou částí IZS ČR. Pro JPO I představují významnou podporu, ať už se jedná o komplikovanější a náročnější zásahy, tak i zastoupení JPO I u zásahu do jejich příjezdu anebo zcela.

Z dotazníkového šetření, které doplnily zkušenosti a informace ze spolupráce HZS ZLK a JPO II, ať už v oblasti praktického výcviku anebo skutečných zásahů, vyplývá, že většina JPO II ve Zlínském kraji dodržuje stanovené postupy. Jejich připravenost anebo akceschopnost je velmi důležitá, z tohoto důvodu by JPO II měly ke kurzům, školením a výcvikům přistupovat zodpovědně a dodržovat předepsanou pravidelnost pro jejich opakování. Z dotazníků je zřejmé, že JPO II ve většině případů dbají na dodržování pravidelnosti.

Kromě 5 JPO II ve Zlínském kraji mají ostatní zavedený systém směn, což v případě výjezdu umožňuje rychlou reakci a neměl by tak být problém pro tyto jednotky dodržet výjezdový limit, který v případě JPO II představuje 5 minut. Zákon ani předpis generálního ředitele HZS ČR žádný systém směn dobrovolným jednotkám nestanovuje.

Většina JPO II vykonává tuto činnost jako vedlejší činnost, členové 2 JPO II pracují na hlavní pracovní poměr, kdy jsou tedy zaměstnanci města Rožnov pod Radhoštěm a ve druhém případě města Zlína. Přestože dobrovolní hasiči pracují na úkor svého volného času a tedy i na úkor svých rodin, případně na úkor své práce, alespoň částečně tak mají nahrazenou ušlou mzdu. Tato náhrada je pro ně alespoň určitou motivací, jak dodržovat stanovené postupy a pravidla, stejně jako být dosažitelný v případě pohotovosti.

Kromě toho by ovšem mělo být v zájmu velitele jednotky, ať už zmíněné dodržování opakování kurzů a účasti členů na praktických výcvicích, ale také využívat výcvikových zařízení alespoň těch ve Zlínském kraji, díky nimž dochází v určitém ohledu ke zdokonalení vykonávané činnosti požární ochrany z pohledu zvládnutí stresové situace stejně jako zjištění fyzické kondice. Tyto výcviky v polygonech jsou jen na dobrovolné bázi jednotky a jsou pro ně bezplatné s výjimkou flashover kontejneru, který není ve Zlínském kraji. JSDH mají ze strany HZS ZLK přiděleny dotace, které mohou jednotky využít právě pro výcvik v polygonech.

JPO II zmiňovaly oblasti, ve kterých by uvítaly navýšení časového fondu výcviků, ovšem opět se jedná o oblast, která se řídí pokyny generálního ředitelství HZS ČR v rámci, kterého je předepsán počet hodin k jednotlivým výcvikům a kurzům. Z tohoto důvodu

zodpovědní příslušníci HZS, do jejichž pracovní náplně spadá i výcvik dobrovolných jednotek, nemůžou vypsát více hodin pro daný výcvik, než je stanoven. V tomto případě by bylo vhodné, kdyby generální ředitelství částečně dalo možnost jednotlivým krajským HZS k navýšení počtu výcvikových hodin, aby členové JPO II se měli možnost se zdokonalovat s prací, ve které po dohodě s HZS vidí své mezery. Důvodem je i skutečnost, že všech 25 JPO II Zlínského kraje uvedlo, že zkušenosti, které získávají od kolegů HZS, jsou pro ně velmi cennými. Velkou výhodou samozřejmě v tomto ohledu mají ty jednotky, které mají mezi svými dobrovolnými členy i příslušníky HZS sloužící jako profesionální výjezdoví hasiči a disponují tak značným množstvím zkušeností, které ne vždy je možné získat, byť i praktickým výcvikem.

Důležité je, aby dobrovolní hasiči dokázali udržet svou horlivost na únosné míře a nevedlo to k jejich zranění při zásahu samotném, ale v případě strojníků se jedná i o cestu k zásahu, kdy zodpovídají za zdraví a životy svých kolegů, kteří jedou s nimi v autě. Je zřejmé, že jsou ochotni obětovat své životy pro záchranu jiných, ale tato záchrana nemůže být jejich poslední záchranou anebo nemůže tím uvést v nebezpečí ostatní zasahující.

Ze získaných a zjištěných informací se dá říci, že úroveň JPO II ve Zlínském kraji je z pohledu jejich akceschopnosti, připravenosti na velmi dobré úrovni. Činnost JPO je na tolik rozmanitá, že každý zásah je specifickou záležitostí, a i když existují postupy, jak postupovat během dané mimořádné události, nelze se těmito pokyny vždy řídit doslova. Proto musí být kladen velký důraz na pravidelné proškolení profesionálních i dobrovolných hasičů včetně praktických výcviků a cvičení, aby si osvojili některé činnosti, které se objevují zřídkakdy.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] *Bojový řád jednotek požární ochrany*, 2017. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-197-2
- [2] CENOVÁ MAPA ČR. Ceny pozemků Zlín. *Cenová mapa nemovitostí, cenová mapa pozemků a cenová mapa pronájmů, Praha, Brno, 2015* [online]. © 1997 [cit. 17.04.2021]. Dostupné z: <https://www.cenovamapacr.cz/ocenovani-pozemku/cenova-mapa-pozemku-zlinsky-kraj/>
- [3] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. *Cvičební řád jednotek požární ochrany – v dokumentech – Hasičský záchranný sbor České republiky*. [online]. © 2021 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 08.04.2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/cvicebni-rad-jednotek-pozarni-ochrany-v-dokumentech.aspx>
- [4] ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA. *Zákon č. 133 ze dne 17. prosince 1985 o požární ochraně*. In: Sbíрка zákonů Československé socialistické republiky. 1985, částka 34, s. 674-691. ISSN 0322-8037. Dostupný také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2165>
- [5] ČESKO. *Zákon č. 320 ze dne 11. listopadu 2015 o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2015, částka 135, s. 4307-4324. ISSN: 1211-1244. Dostupný také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=13939>
- [6] ČESKO. *Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247 ze dne 22. června 2001 o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2000, částka 95, s. 5490-5531. ISSN: 1211-1244. Dostupný také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3673>
- [7] ČESKO. *Zákon č. 239 ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2000, částka 73, s. 3461-3474. ISSN: 1211-1244. Dostupný také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3461>

- [8] ČESKO. Zákon č. 361 ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In: Sbirka zákonů České republiky. 2003, částka 121, s. 58505910. ISSN: 1211-1244. Dostupný také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4205>
- [9] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Základní výsledky Sčítání lidu, domů a bytů - Zlínský kraj - 2011 | ČSÚ. Český statistický úřad | ČSÚ [online]. © 2011 [cit. 17.04.2021]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zakladni-vysledky-scitani-lidu-domu-a-bytu-2011-zlinsky-kraj-2011-trnd6fr5q0>
- [10] ČT24 — ČESKÁ TELEVIZE. Nový polygon umožní hasičům trénovat záchranné akce. ČT24 — Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR — Česká televize [online]. © 2013 [cit. 21.04.2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/archiv/1057563-novy-polygon-umozni-hasicum-trenovat-zachranne-akce>
- [11] DOBROVOLEŇNÁ POŽIARNA OCHRANA SR. www.DPOSr.sk [online]. © 2021 [cit. 05.04.2021]. Dostupné z: <https://www.dposr.sk>
- [12] FIRE BRIGADES UNION. *Fire Brigades Union | The Voice Of Firefighters* [online]. © 2021 [cit. 05.04.2021]. Dostupné z: <https://www.fbu.org.uk/>
- [13] FIRE STANDARDS BOARD. *Fire Standards Board* [online]. © 2021 [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: <https://www.firestandards.org/>
- [14] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. Historie - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. © 2021 [cit. 02. 04. 2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-historie.aspx>
- [15] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. HZS hlavního města Prahy - Jednotky PO - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. © 2021 [cit. 04.04.2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/menu-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-po.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

- [16] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. HZS Zlínského kraje - PLÁN ODBORNÉ PŘÍPRAVY JSDHO - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. © 2021 [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/plan-odborne-pripravy-jsdho.aspx>
- [17] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. Jednotky požární ochrany - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. © 2021 [cit. 08.04.2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/jednotky-pozarni-ochrany.aspx>
- [18] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. Metodika zřizování JSDHO - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. © 2021 [cit. 21.04.2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/metodika-zrizovani-jsdho.aspx>
- [19] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. Normy znalostí - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. © 2020 [cit. 21.04.2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/normy-znalosti.aspx>
- [20] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. *Pokyn č. 9 generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 18. 2. 2015, kterým se vydávají pravidla soutěže v disciplínách TFA*. Praha: Hasičský záchranný sbor České republiky, 2009. Čj. MV-15377-1/PO-2009
- [21] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. *Pokyn č. 25 generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 8. června 2009, kterým se stanoví Řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků*. Praha: Hasičský záchranný sbor České republiky, 2009. Čj. MV-15377-1/PO-2009
- [22] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. Předpisy - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Copyright © 2021 [cit. 16.04.2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/technicka-sluzba-predpisy.aspx>

- [23] HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR. Výkon služby - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. © 2021 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 10.04.2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/vykon-sluzby.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>
- [24] HZS ZLÍNSKÉHO KRAJE. Plán odborné přípravy velitelů, strojníků a členů dobrovolných jednotek PO a požárních hlídek na rok 2021 ze dne 15. prosince 2020. Zlín: *Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje*. [online]. [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/plan-odborne-pripravy-jsdho.aspx>
- [25] HZS ZLÍNSKÉHO KRAJE. Provozní řád výcvikového areálu na stanici Zlín. Zlín: *Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje*. [online]. © 2015. [cit. 21.04.2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/provozni-rad-pdf.aspx>
- [26] HZS ZLÍNSKÉHO KRAJE. Seznam JSDHO podle jejich zásahů ve Zlínském kraji v roce 2018 ze dne 25. ledna 2019. Zlín: *Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje*. © 2019. [cit. 21.04.2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statistika-statisticke-udaje-o-zasahove-cinnosti-jsdho-2018.aspx>
- [27] HZS ZLÍNSKÉHO KRAJE. Seznam JSDHO podle jejich zásahů ve Zlínském kraji v roce 2019 ze dne 19. února 2020. Zlín: *Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje*. © 2020. [cit. 21.04.2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statistika-statisticke-udaje-o-zasahove-cinnosti-jsdho-2019.aspx>
- [28] HZS ZLÍNSKÉHO KRAJE. Seznam JSDHO podle jejich zásahů ve Zlínském kraji v roce 2020 ze dne 29. ledna 2021. Zlín: *Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje*. © 2020. [cit. 21.04.2021]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statistika-statisticke-udaje-o-zasahove-cinnosti-jsdho-2020.aspx>
- [29] HZS ZLÍNSKÉHO KRAJE. Valašské Klobouky – Rekonstrukce stanice výcvikový trenažér s protiplynovým polygonem. *HZS Zlínského kraje*. [online]. © 2008 [cit. 19.04.2021]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/10836561-Hzs-zlinskeho-kraje-valasske-klobouky-rekonstrukce-stanice-vyvcikovy-trenazer-s-protiplynovym-polygonem.html>

- [30] ČESKÁ ASOCIACE HASIČSKÝCH DŮSTOJNÍKŮ Z.S. Souhrn metodických předpisů pro činnost JPO, 2021. *Souhrn metodických předpisů pro JPO* [online]. Ostrava – Zábřeh: Česká asociace hasičských důstojníků © 2021. [cit. 2021-04-16]. Dostupné z: <http://metodika.cahd.cz/>
- [31] INTERNATIONAL FIRE FIGHTER. International Fire Fighter Magazine is the leading global publication for municipal and industrial fire fighters and the fire and rescue industry. *International Fire Fighter* [online]. © 2021 [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: <https://iffmag.mdmpublishing.com/>
- [32] WWW.HASICI-VZDELAVANI.CZ. Jednotky SDH obcí/podniků - výkon služby *Portál hasici-vzdelavani.cz | www.hasici-vzdelavani.cz* [online]. © 2013 [cit. 04.04.2021]. Dostupné z: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/jednotky-sdh-obcipodniku-vykon-sluzby>
- [33] LONDON FIRE BRIGADE. London Fire Commissioner. *London Fire Brigade* [online]. © 2021 [cit. 05.04.2021]. Dostupné z: <https://www.london-fire.gov.uk/>
- [34] MINISTERSTVO VNÚTRA SR - HASIČI A ZÁCHRANÁRI. *Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky* [online]. © 2007 [cit. 05.04.2021]. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?hasici-zachranari>
- [35] NATIONAL FIRE CHIEFS COUNCIL (NFCC). *National Fire Chiefs Council (NFCC)* [online] © 2021 [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: <https://www.nationalfirechiefs.org.uk/>
- [36] POŽÁRY.CZ - OHNIŠKO ŽHAVÝCH ZPRÁV | HASIČI AKTUÁLNĚ. Slavnostní otevření výcvikového střediska ve Valašských Kloboukách. *POŽÁRY.cz - ohniško žhavých zpráv | hasiči aktuálně* [online]. [cit. 19.04.2021]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/9803-slavnostni-otevreni-vycvikoveho-strediska-ve-valasskych-kloboukach/>
- [37] SURREY FIRE AND RESCUE RECRUITMENT – SURREY COUNTY COUNCIL. *Surrey County Council* [online]. © Surrey County Council 2021 [cit. 21.04.2021]. Dostupné z: <https://www.surreycc.gov.uk/people-and-community/fire-and-rescue/recruitment>

- [38] TFA CZECH. Jak to začalo - TFA Czech. *TFA Czech* [online]. © 2016. [cit. 28.04.2021]. Dostupné z: <http://www.tfa-czech.cz/jak-to-zacalo>
- [39] ZLÍNSKÝ DENÍK. VIDEO: Hasiči ze Zlína se dočkali nového výcvikového polygonu - Zlínský deník. *Zlínský deník - informace, které jsou vám nejbliž* [online]. © [cit. 17.04.2021]. Dostupné z: https://zlinsky.denik.cz/zpravy_region/na-nove-cviciste-hasici-cekali-uz-od-90-let-20140521.html

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AED	Automatizovaný externí defibrilátor
AS	Automobilová stříkačka
CAS	Cisternová automobilová stříkačka
ČHMÚ	Českého hydrometeorologického ústavu
ČNR	Česká národní rada
GŘ	Gnerální ředitel
HaZZ	Hasičský a záchranný zbor Slovenské republiky
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IDP	Izolační dýchací přístroj
IZS ČR	Integrovaný záchranný systém České republiky
IZS ZLK	Integrovaný záchranný systém Zlínského kraje
JPO	Jednotka požární ochrany
JSDH	Jednotka sboru dobrovolných hasičů
JSDHO	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
MV ČSR	Ministerstvo vnitra České socialistické republiky
MV SR	Ministerstvo vnitra Slovenské republiky
MV SSR	Ministerstvo vnitra Slovenské socialistické republiky
NDT	Nositelé dýchací techniky
NFCC	National Fire Chiefs Council
PO	Požární ochrana
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SWOT	Analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb
TFA	Toughest Firefighter Alive
ZLK	Zlínský kraj

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Organizační struktura HZS ČR (GŘ HZS ČR, 2021)	14
Obrázek 2 Záchranný útvar HZS ČR Hlučín (HZS ČR, 2021)	16
Obrázek 3 HaZZ organizační struktura (Ministerstvo vnitra SR, 2021)	21
Obrázek 4 Mapa administrativního členění ZLK (Český statistický úřad, 2011)	39
Obrázek 5 Kraje ČR (Cenová mapa nemovitostí, 1997)	40
Obrázek 6 Protiplýnový polygon Valašské Klobouky (požáry.cz, 2008)	48
Obrázek 7 Výcvikový polygon Zlín – schéma (HZS ZLK, 2013)	49

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Kategorie JPO dle územní působnosti.....	18
Tabulka 2 Kategorie JPO dle místní působnosti.....	18
Tabulka 3 Tabulka plošného krytí	19
Tabulka 4 Seznam novelizací zákona č. 133/1985 Sb.....	26
Tabulka 5 Výjezdové časové limity.....	32
Tabulka 6 Odborná příprava k získání způsobilosti	35
Tabulka 7 Počty JPO v členění dle kategorií a dle okresů ve ZLK	40
Tabulka 8 Počty zásahů JSDH ZLK v roce 2020	41
Tabulka 9 Počty zásahů JPO II – okres UH v letech 2018–2020	43
Tabulka 10 Počty zásahů JPO II – okres VS v letech 2018–2020.....	44
Tabulka 11 Počty zásahů JPO II – okres ZL v letech 2018–2020	45
Tabulka 12 Přehled základních a opakujících se kurzů	46

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 JPO II – okres KM, výjezdy v letech 2018–2020	42
Graf 2: Kolik máte členů v jednotce?	50
Graf 3: Jsou členové Vaší jednotky rozdělení do směn držících pohotovost?	51
Graf 4: Jsou členové Vaší jednotky placeni zřizovatelem?	52
Graf 6: Provádí Vaše jednotka předepsané výcviky v pravidelných intervalech?	54
Graf 7: Účastní se všichni členové Vaší jednotky pravidelných výcviků?.....	55
Graf 8: U kterých výcviků byste uvítali zvýšení počtu výcvikových hodin?.....	56
Graf 9: Účastní se Vaše jednotka výcviků i v následujících výcvikových zařízeních?.....	57
Graf 10: Vlastní Vaše jednotka automatizovaný externí defibrilátor (AED)?	58
Graf 11: Provádíte v rámci Vaší jednotky fyzickou přípravu, případně její testování?	59
Graf 12: Jsou pro Vás předávané zkušenosti a informace získané během výcviku s příslušníky HZS ČR přínosem?.....	60

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Příloha č. 1 k pokynu GŘ HZS ČR č.3/2014

Příloha P II: Dotazník pro JPO II ve Zlínském kraji

PŘÍLOHA P I: PŘÍLOHA Č. 1 K POKYNU GŘ HZS ČR Č. 3/2014

Obsah základní odborné přípravy člena dobrovolné jednotky PO

a) Organizace požární ochrany

- organizace požární ochrany a organizace a úkoly jednotek PO v ČR, principy plošného pokrytí jednotkami PO, předurčenost jednotek PO,
- integrovaný záchranný systém a jeho složky,
- vnitřní organizace konkrétní jednotky SDH obce nebo jednotky SDH podniku,
- orientace v zásahovém obvodu jednotky SDH obce nebo SDH podniku,
- komunikace v jednotce PO,
- úkoly člena dobrovolné jednotky ve vztahu k prostředkům speciálních služeb,
- povinnosti a úkoly hasiče v jednotce PO a na místě zásahu.

b) Ochrana zdraví a života hasiče

- ochranné prostředky hasiče, ochranné vlastnosti a funkce, ošetřování OOPP
- principy ochrany zdraví na místě zásahu, nebezpečí na místě zásahu,
- nastupování do vozidla při výjezdu jednotky PO, jízda k zásahu,
- vystupování z vozidla,
- způsob označování hlavních uzávěrů a vypínačů energií,
- rozpoznání přítomnosti nebezpečné látky
 - o způsob označování prostor s tlakovými nádobami, RA-látkami, míst, kde hrozí nebezpečí úrazu elektrickým proudem, barevné značení tlakových lahví,
 - o způsob označování přepravních prostředků přepravujících nebezpečné látky.

c) První pomoc

- transport osob,
- základní životní funkce a jejich význam,
- fyziologie dýchání, účinky zplodin hoření na organismus,
- první pomoc při selhání základních životních funkcí,
- první pomoc při zevním krvácení, šoku, intoxikaci, popálení, poleptání, zlomeninách, poškození zraku, termickém šoku, symptomy poranění páteře,
- znalost věcných prostředků pro poskytování první pomoci u dobrovolné jednotky.

d) Požární prevence

- hodnocení materiálů a konstrukcí staveb z hlediska reakce na oheň (hořlavosti),
- požární úsek, požárně dělící konstrukce, požární uzávěry otvorů,
- únikové a zásahové cesty, evakuační a požární výtah,
- požárně bezpečnostní zařízení (EPS, SHZ, ZOTK),
- odstupová vzdálenost, požárně nebezpečný prostor,
- zařízení pro zásobování požární vodou,
- základní povinnosti fyzických osob na úseku požární ochrany,
- zásady ochrany stop a důkazů pro zjištění příčiny vzniku požáru.

e) Požární taktika

- hoření, rozvoj požáru, přerušování hoření, ohnisko požáru, cesty šíření požáru,
- zplodiny hoření, účinky kouře, odvětrání objektu,
- hasební látky, aplikace hasební látky,
- organizace řízení zásahu,
- průzkum, pohyb v neznámém prostředí,
- záchrana osob, metody a způsoby vyhledávání a záchrany osob,
- záchrana zvířat, manipulace se zvířaty, metody a způsoby vyhledávání a záchrany zvířat,
- záchranné práce na vodě.

f) Technický výcvik, do kterého se doporučuje zahrnout informace o technických prostředcích

- uzly, vázání náradí,
- jištění, polohování, sebezáchrana sláněním,
- přírodní hadicové vedení a čerpání vody,
- dopravní a útočné hadicové vedení,
- použití přenosných žebříků.

Použité zkratky:

RA-látky - radioaktivní látky

ZOTK - zařízení pro odvod tepla a kouře

EPS - elektrická požární signalizace

SHZ - samočinné hasicí zařízení.

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK PRO JPO II VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Dotazník_DP_Stav, příprava a výcvik JPOII v ZLK

12. Kolik máte členů v jednotce? *(Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď)*
- do 10 členů
 - 11 - 20 členů
 - více než 20
13. Jsou členové Vaší jednotky rozdělení do směn držících pohotovost? *(Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď)*
- ano - 3 směny A, B, C
 - ano - 4 směny A, B, C, D
 - ne
 - jiná:
14. Jsou členové Vaší jednotky placeni zřizovatelem? *(Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď)*
- ano, hlavní pracovní činnost
 - ano, vedlejší pracovní činnost
 - ne
15. Jakou má Vaše jednotka CAS z pohledu objemu vody? *(Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď)*
- do 3 500 l
 - 3 501 - 8 000 l
 - nad 8 000 l
16. Provádí Vaše jednotka předepsané výcviky v pravidelných intervalech? *(Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď)*
- ano
 - ne
 - jiná:

17. Účastní se všichni členové Vaší jednotky pravidelných výcviků? *(Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď)*

- ano
- ne
- jiná:

18. U kterých výcviků byste uvítali zvýšení počtu výcvikových hodin? *(Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď)*

- dopravní nehody
- zdolávání požárů
- technická pomoc
- zdravotně
- časový fond výcviků je dostačující
- jiná:

19. Účastní se Vaše jednotka výcviků i v následujících výcvikových zařízeních? *(Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď)*

- polygon
- flashover kontejner
- polygon i flashover kontejner
- v žádném

20. Vlastní Vaše jednotka automatizovaný externí defibrilátor (AED)? *(Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď)*

- ano
- ne

21. Provádíte v rámci Vaší jednotky fyzickou přípravu, případně její testování? *(Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď)*

- ano, pravidelně
- ano, nepravidelně
- ne

22. Jsou pro Vás předávané zkušenosti a informace získané během výcviku s příslušníky HZS ČR přínosem? *(Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď)*

- ano
- ne